

KAP.430.018.2016
Nr ewid. 1/2017/D/16/506/KAP

Informacja o wynikach kontroli

WYDATKOWANIE
ŚRODKÓW Z FUNDUSZY STRUKTURALNYCH
NA ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA

DEPARTAMENT
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

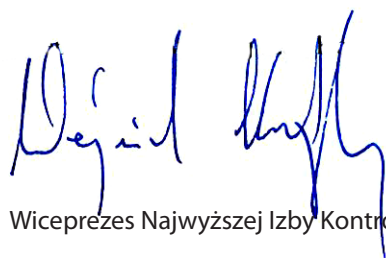
Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej:
Bogdan Skwarka

Akceptuję:

Wojciech Kutyla

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 14.04.2017r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

WROWADZENIE.....	6
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	7
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	9
2.1. Ocena kontrolowanej działalności	9
2.2. Synteza wyników kontroli.....	10
2.3. Uwagi	14
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	15
3.1. Ustanowienie wskaźników finansowych i rzeczowych oraz monitorowanie przez IZ stanu realizacji programów operacyjnych w zakresie osiągania zakładanych rezultatów dotyczących zatrudnienia	15
3.2. Zapewnienie osiągnięcia rezultatów zmierzających do zwiększenia zatrudnienia w kryteriach wyboru projektów	21
3.3. Realizacja przez powiatowe urzędy pracy projektów na rzecz zwiększenia zatrudnienia	22
4. INFORMACJE DODATKOWE.....	38
5. ZAŁĄCZNIKI.....	40

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

- Rozporządzenie nr 1303/2013** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.);
- Rozporządzenie nr 1304/2013** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 470, ze zm.);
- Ustawa wdrożeniowa** Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217, ze zm.).
- Ustawa o promocji zatrudnienia** Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zm.);
- Wytyczne** Instrument prawny, o którym mowa w art. 2 pkt 32 ustawy wdrożeniowej. Określa ujednoczone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów operacyjnych oraz stosowane przez te instytucje na podstawie właściwego porozumienia, kontraktu terytorialnego albo umowy oraz przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu;
- Beneficjent** Zgodnie z art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o prowadzeniu polityki rozwoju (Dz. U. z 2016, poz. 383, ze zm.) jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu;
- Projekt** Zgodnie z art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej jest to przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, ze wskazanym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte współfinansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego;
- Ramy wykonania** Ustanowione na etapie programowania cele pośrednie (ustanowione na 2018 r.) i końcowe (ustanowione na 2023 r.) do wsparcia zaplanowanego w danym programie dla poszczególnych osi priorytetowych wraz z ustalonymi wskaźnikami;
- Strategia Europa 2020** Komunikat Komisji, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna, *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*;
- Szczegółowy opis osi priorytetowych (SZOOP)** Dokument w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy wdrożeniowej, przygotowany i przyjęty przez IZ krajowym lub regionalnym PO oraz zatwierdzony w zakresie kryteriów wyboru projektów przez komitet monitorujący, określający w szczególności zakres działań lub poddziałań realizowanych w ramach poszczególnych osi priorytetowych programu;
- Umowa o dofinansowanie projektu** Umowa, o której mowa w art. 2 pkt 26 ustawy wdrożeniowej, zawarta między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania;

- Umowa Partnerstwa** Umowa, o której mowa w art. 2 pkt 20 rozporządzenia nr 1303/2013, zatwierdzona przez KE w dniu 23 maja 2014 r. Dokument przygotowany przez państwo członkowskie, który określa strategię państwa członkowskiego, jego priorytety i warunki efektywnego i skutecznego korzystania z funduszy europejskich na lata 2014–2020 w celu realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, który został przyjęty przez Komisję Europejską;
- Wniosek o dofinansowanie projektu** Dokument, w którym zawarty jest opis projektu lub przedstawione w innej formie informacje na temat projektu, na podstawie których dokonuje się oceny spełnienia przez ten projekt kryteriów wyboru. Za integralną część wniosku o dofinansowanie uznaje się wszystkie jego załączniki;
- EFS** Europejski Fundusz Społeczny;
- EFRR** Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- EFSI** Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne;
- ETO** Europejski Trybunał Obrachunkowy;
- FP** Fundusz Pracy;
- FS** Fundusz Spójności;
- IK** Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa – Minister Rozwoju;
- IP** Instytucja Pośrednicząca;
- IZ PO WER** Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020 – Minister Rozwoju;
- IZ RPO WSL** Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Woj. Śląskiego na lata 2014–2020 – Zarząd Województwa Śląskiego;
- IZ RPO WZP** Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Woj. Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020 – Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego;
- KE/Komisja** Komisja Europejska;
- LSI** Lokalny system informatyczny;
- MR/Ministerstwo** Ministerstwo Rozwoju;
- PI** Priorytet Inwestycyjny;
- PO/Program** Program Operacyjny na lata 2014–2020;
- PO WER** Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020;
- PUP/Urząd** Powiatowy Urząd Pracy;
- RPO** Regionalny Program Operacyjny;
- RPO WSL** Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014–2020;
- RPO WZP** Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014–2020;
- SL2014** Centralny system informatyczny wspierający realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach funduszy europejskich na lata 2014–2020;
- UE** Unia Europejska;
- UP** Umowa Partnerstwa;
- WUP** Wojewódzki Urząd Pracy.

Strategia Europa 2020 jest dziesięcioletnią strategią UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Jako cele krajowe Polska przedstawiła KE m.in. zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata do co najmniej 71%¹. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata w państwach członkowskich UE w 2015 r. (w %) przedstawiono na wykresie w załączniku nr 6. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 stanowią jeden z instrumentów realizacji tej Strategii. Wykorzystanie EFS w państwach członkowskich UE według stanu na 6 marca 2017 r. przedstawiono na wykresie w załączniku nr 7. Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie programów operacyjnych, wydatkowanie środków i realizację projektów powinny podejmować działania w kierunku wykorzystania środków z funduszy strukturalnych do realizacji celów Strategii. Wyniki wdrażania funduszy strukturalnych, zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013, to rezultaty finansowe i rzeczowe wyrażone za pomocą wskaźników finansowych i rzeczowych służących do oceny postępów wdrażania programu w kierunku osiągania jego celów. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój i regionalne programy operacyjne zostały przyjęte przez KE na przełomie 2014 r. i 2015 r., więc wdrażanie programów i realizacja projektów oraz uzyskiwanie pierwszych rezultatów rozpoczęło się dopiero w drugiej połowie 2015 r.

W programach operacyjnych PO WER i 16 RPO dokonano podziału, według którego osoby młode, bezrobotne, w wieku od 18 do 30 roku życia, są wspierane w programie krajowym PO WER², natomiast w ramach RPO pomoc jest kierowana do osób bezrobotnych z innych grup wiekowych. Wsparcie dla osób bezrobotnych w ramach celu tematycznego UE nr 8 *Promowanie trwałego wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie wysokiej mobilności pracowników* kierowane jest zatem w dwóch odrębnych systemach wyboru projektów w programie krajowym i w programach regionalnych.

¹ Jak podaje Główny Urząd Statystyczny, w 2015 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata w Polsce wynosił 67,8%. Niższe wartości tego wskaźnika odnotowano w Grecji (54,9%), Chorwacji (60,5%), Włoszech (60,5%), Hiszpanii (62,0%), Rumunii (66,0%), Bułgarii (67,1%), Belgii (67,2%) i na Słowacji (67,7%). Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w Szwecji (80,5%) i w Niemczech (78,0%): <http://stat.gov.pl/statystyka-miedzynarodowa/porownania-miedzynarodowe/tablice-o-krajach-wedlug-tematow/wskazniki-monitorujace-europa-2020>.

² Zgodnie z pkt 7 podrozdziału 3.2 *Wytycznych w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z EFS na lata 2014–2020*: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/31583/Wytyczne_PUP_2014_2020_obowiazujace.pdf.

1 ZAŁOŻENIA KONTROLI

Temat i numer kontroli

Wydatkowanie środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia – D/16/506/KAP.

Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena skuteczności działania administracji publicznej dotyczącego zaprojektowania, wdrażania i osiągnięcia rezultatów z wydatkowania funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia. Celem szczegółowym było dokonanie oceny, czy wskaźniki ustanowione w programach operacyjnych, kryteria wyboru projektów i monitorowanie projektów wspierają osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia oraz dokonanie oceny, czy prawidłowo i skutecznie realizowane były projekty na rzecz zwiększenia zatrudnienia, w szczególności czy zaplanowane w projektach rezultaty zostały osiągnięte.

Kontrola została przeprowadzona w:

- Ministerstwie Rozwoju – wykonującym zadania IZ PO WER – na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności (art. 5 ust. 1 ustawy o NIK);
- urzędach marszałkowskich w Katowicach i Szczecinie – wykonujących zadania IZ odpowiednio RPO WSL i RPO WZP – na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, pod względem legalności, gospodarności i rzetelności (art. 5 ust. 2 ustawy o NIK);
- 11 powiatowych urzędach pracy na terenie województw: mazowieckiego, śląskiego i zachodniopomorskiego – realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO WER oraz RPO WSL i RPO WZP – na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, pod względem legalności, gospodarności i rzetelności (art. 5 ust. 2 ustawy o NIK).

Uczestnikami kontroli były: Departament Administracji Publicznej, Delegatura NIK w Katowicach i Delegatura NIK w Szczecinie. Departament Administracji Publicznej przeprowadził kontrolę w Ministerstwie Rozwoju i w pięciu urzędach pracy na terenie województwa mazowieckiego. Delegatura NIK w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach i w trzech urzędach pracy na terenie województwa śląskiego. Delegatura NIK w Szczecinie przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim w Szczecinie i w trzech urzędach pracy na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Wykaz jednostek objętych kontrolą i jednostek organizacyjnych NIK przeprowadzających kontrolę przedstawiono w załączniku nr 2 do niniejszej Informacji. Wykaz projektów objętych kontrolą NIK przedstawiono w załączniku nr 3 do niniejszej Informacji. Badaniami kontrolnymi objęto okres od 1 stycznia 2014 r. do dnia zakończenia kontroli, tj. 23 grudnia 2016 r.

Uzasadnienie podjęcia kontroli

Kontrola została przeprowadzona z inicjatywy NIK, w ramach współpracy Grupy Roboczej ds. Funduszy Strukturalnych powołanej przez Komitet Kontaktowy Prezesów Najwyższych Organów Kontroli państw członkowskich UE i ETO. Najwyższe organy kontroli 11 państw członkowskich UE⁴ zobowiązały się w 2016 r. przeprowadzić kontrole w wybranym obszarze wykorzystania

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.

⁴ Czechy, Dania, Finlandia, Niemcy, Włochy, Łotwa, Malta, Holandia, Polska, Portugalia i Słowacja.

przez państwa członkowskie funduszy strukturalnych do realizacji celów strategii Europa 2020⁵. Raport końcowy z kontroli równoległej, po zatwierdzeniu przez Komitet Kontaktowy w 2017 r., zostanie przekazany m.in. do Komisji Europejskiej i do Parlamentu Europejskiego oraz opublikowany na stronie internetowej Komitetu Kontaktowego i stronach internetowych najwyższych organów kontroli państw członkowskich biorących udział w kontroli.

---

⁵ *Plan kontroli równoległej dotyczącej wkładu funduszy strukturalnych w realizację celów strategii Europa 2020 w obszarze edukacji / zatrudnienia. NIK przeprowadziła kontrolę w obszarze zatrudnienia.*

2.1 Ocena kontrolowanej działalności

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz marszałkowie województw: śląskiego i zachodniopomorskiego, wykonujący zadania instytucji zarządzającej, w sposób prawidłowy zaprojektowali i rozpoczęli wdrażanie działań oraz skutecznie zaczęli uzyskiwać pierwsze rezultaty z wydatkowania środków Europejskiego Funduszu Społecznego na zwiększenie zatrudnienia w ramach: Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego⁶.

Ustanowione w programach operacyjnych wskaźniki finansowe i rzeczowe służyły do monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia rezultatów. NIK zwraca uwagę na niski poziom osiągnięcia wskaźnika finansowego dotyczącego certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej w odniesieniu do celu końcowego określonego w ww. programach na 2023 r. Na koniec czerwca 2016 r. w ramach I osi priorytetowej PO WER certyfikowano 39.355 tys. euro z planowanej kwoty 1.485.758 tys. euro, w ramach VI osi priorytetowej RPO Województwa Zachodniopomorskiego certyfikowano 7 244 tys. euro z planowanej kwoty 194.118 tys. euro, natomiast na koniec września 2016 r. w ramach VII osi priorytetowej RPO Województwa Śląskiego certyfikowano 4.526 tys. euro z planowanej kwoty 263.999 tys. euro.

Przyjęte kryteria wyboru projektów skutecznie umożliwiały wybór projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów programów, tj. udzielenia wsparcia dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, m.in. długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami lub nisko wykwalifikowanych. Osiągnięte rezultaty wdrażania projektów dotyczące aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych objętych wsparciem przyczyniały się do osiągnięcia celów PO WER, RPO WSL, RPO WZP oraz celu strategii Europa 2020 dotyczącego zwiększenia zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata.

Instytucje zarządzające wymagały od powiatowych urzędów pracy zapewnienia skuteczności realizowanych projektów, aby przynajmniej określona część osób bezrobotnych objętych wsparciem podjęła zatrudnienie lub samozatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie. Przyznanie dofinansowania dla projektu zostało uwarunkowane osiągnięciem minimalnego poziomu efektywności zatrudnieniowej (tj. odsetka osób, które do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie lub samozatrudnienie). Zaplanowane we wnioskach o dofinansowanie minimalne wskaźniki efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych⁷, zostały – z jednym wyjątkiem – osiągnięte lub przekroczone od 9 do 56 punktów procentowych. W ocenie NIK udzielone osobom bezrobotnym wsparcie w ramach skontrolowanych projektów skutecznie przyczyniło się do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Badanie na próbie

⁶ Ocena dotyczy I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy* POWER, VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* RPO WSL, VI osi priorytetowej *Rynek pracy* RPO WZP. Realizacja programów operacyjnych, zatwierdzonych przez KE na przełomie 2014 i 2015 r., znajdowała się w początkowej fazie wdrażania pierwszych działań mających wpływ na osiągnięcie zakładanych wskaźników. Pierwsze nabory dla projektów pozakonkursowych uruchomiono w pierwszej połowie 2015 r. Związane to było z koniecznością przygotowania procedur umożliwiających uruchomienie wdrażania programów, a także ustanowienia Komitetów Monitorujących i opracowania kryteriów wyboru projektów.

⁷ Określony we wnioskach o dofinansowanie projektów na poziomie 40% w RPO WZP oraz 35% w PO WER i RPO WSL. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej mierzy się według następującego wzoru: liczba osób, które znalazły zatrudnienie w okresie do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie / liczba osób, które zakończyły udział w projekcie x 100.

uczestników kontrolowanych projektów, przeprowadzone przez NIK w celu określenia wpływu projektu na sytuację uczestnika, wykazało, że spośród 357 badanych 71% uczestników było zatrudnionych po blisko roku od zakończenia udziału w projekcie.

Powiatowe urzędy pracy podjęły prawidłowe działania w celu realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, obejmujących formy pomocy skierowane dla zarejestrowanych bezrobotnych. Wydatki m.in. na szkolenia, staże, rozpoczęcie działalności gospodarczej, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, były kwalifikowalne i poniesione zgodnie z umową o dofinansowanie projektu.

W wyniku realizacji objętych kontrolą 11 projektów powiatowe urzędy pracy poniosły łącznie wydatki w kwocie 41 517,5 tys. zł i udzieliły wsparcia 4 616 osobom bezrobotnym, w tym 900 osób podjęło działalność gospodarczą dzięki otrzymaniu bezzwrotnych środków na jej rozpoczęcie. Rzetelnie monitorowano i sprawozdawano osiągnięcie rezultatów projektów w przedkładanych do instytucji pośredniczących wnioskach o płatność.

Spośród 11 badanych projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w realizacji czterech projektów stwierdzono pięć przypadków nieprawidłowości, które nie wpłynęły jednak na obniżenie oceny osiągnięcia celów i rozliczenie projektów.

2.2 Synteza wyników kontroli

- 1. Ustanowione przez instytucje zarządzające w PO WER, RPO WSL i RPO WZP wskaźniki finansowe i rzeczowe odpowiadają celom programów, a wyznaczone wartości są realne do osiągnięcia.** Instytucje Zarządzające podjęły należyte działania, zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013, zmierzające do opracowania wskaźników, które wspierały osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia. Przyjęty system umożliwiał ocenę stopnia realizacji projektów poprzez wskaźniki finansowe i rzeczowe. Wskaźnik finansowy *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych* w odniesieniu do celu końcowego na 2023 r. uzyskany został na koniec czerwca 2016 r. na poziomie zaledwie 2,6% w PO WER, 3,7% w RPO WZP oraz na koniec września 2016 r. na poziomie 1,7% w RPO WSL był w kontrolowanych programach operacyjnych niski. Wskaźnik produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* w odniesieniu do celu pośredniego na 2018 r. uzyskano na koniec czerwca 2016 r. na poziomie 105,6% w PO WER, 37,0% w RPO WZP oraz na koniec września 2016 r. na poziomie 49,7% w RPO WSL, a w odniesieniu do celu końcowego na 2023 r. uzyskano na koniec czerwca 2016 r. poziom 19,0% w PO WER i 16,9% w RPO WZP oraz poziom 14,9% w RPO WSL na koniec września 2016 r. [str. 15]
- 2. IZ PO WER, IZ RPO WSL i IZ RPO WZP prawidłowo monitorowały i wykazywały w sprawozdaniach z realizacji programu operacyjnego osiągnięcie rezultatów finansowych i rzeczowych dotyczących zwiększenia zatrudnienia.** IZ zgodnie z art. 125 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 1303/2013 opracowały roczne sprawozdania z wdrażania programów i przedłożyły je Komisji w terminie określonym w art. 111 ust. 1 tego rozporządzenia⁸. IZ zapewniły poprawność danych służących do monitorowania oraz monitorowanie wdrażania projektów na podstawie przyjętego systemu wskaźników postępu finansowego i rzeczowego. [str. 18]

⁸ Sprawozdania przedłożone w 2016 r. obejmowały łącznie lata 2014 i 2015.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niewykazaniu przez IZ RPO WZP – w 5 spośród 6 informacji kwartalnych sporządzanych z realizacji RPO WZP – danych o postępie dwóch wskaźników rezultatu, tj.: wskaźnika *Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w stosunku do liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* oraz wskaźnika *Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu w stosunku do liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie*, z powodu omyłkowej interpretacji objaśnień Ministerstwa. [str. 20]

W ramach RPO WSL nie była zapewniona pełna współpraca Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) z Centralnym Systemem Informatycznym (SL2014), które wspomagają monitorowanie postępów realizacji tego programu. [str. 18]

- 3. W kryteriach wyboru projektów w ramach PO WER, RPO WSL i RPO WZP w wystarczający sposób został położony nacisk na osiągnięcie rezultatów finansowych i rzeczowych zmierzających do zwiększenia zatrudnienia.** IZ programów operacyjnych, w sposób prawidłowy, zgodnie z art. 125 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013, zapewniły przygotowanie kryteriów wyboru projektów i wybór projektów do dofinansowania, które przyczyniały się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów w ramach określonego w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013 celu tematycznego 8 *promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*. [str. 21]

W ramach naboru projektów, IZ wymagały od wnioskodawców zapewnienia osiągnięcia określonej minimalnej efektywności zatrudnieniowej⁹ projektu oraz wskazania odsetka osób, które podejmą pracę po zakończeniu udziału w projekcie. Wszystkie badane wnioski o dofinansowanie projektów, wybrane do realizacji spełniały to kryterium, zgodnie z podrozdziałem 3.1. pkt 2 lit. c *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020*. [str. 36]

Urzędy monitorowały bezpośredni wpływ udziału w projekcie na sytuację uczestnika, tj. zmianę jego statusu w okresie do trzech miesięcy po opuszczeniu projektu z osoby bezrobotnej lub biernej zawodowo na prowadzącą działalność gospodarczą lub zatrudnioną. Średni wskaźnik efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej¹⁰, uzyskany we wszystkich powiatowych urzędach pracy w 2015 r., wyniósł 75,89%¹¹. Uzyskane efekty kontrolowanych przez NIK projektów realizowanych przez Urzędy w 2015 r. były trwałe. Wyniki badania trwałości zatrudnienia 357 uczestników projektów, przeprowadzonego przez kontrolerów blisko rok po zakończeniu udziału w projektach wykazały, że ww. wskaźnik zatrudnienia uczestników projektów kształtował się na poziomie 71%. [str. 37]

- 4. Powiatowe urzędy pracy realizowały projekty zgodnie z umową o dofinansowanie.** Beneficjenci właściwie zakwalifikowali uczestników do uzyskania wsparcia w ramach projektów, a także monitorowali postęp finansowy i rzeczowy w zakresie realizacji wskaźników.

⁹ Zgodnie z podrozdziałem 3.1 pkt 6 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020*, minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej ustalany jest przez MR na podstawie badań ewaluacyjnych i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej w formie komunikatu: <http://www.mr.gov.pl/stroony/aktualnosci/komunikat-w-sprawie-wyznaczenia-minimalnych-poziomow-kryterium-efektywnosci-zatrudnieniowej-dla-regionalnych-programow-operacyjnych/>.

¹⁰ Podstawowe formy aktywizacji zawodowej obejmowały w 2015 r. szkolenia, staże, dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej, refundacje doposażenia stanowiska pracy.

¹¹ <https://www.mpips.gov.pl/bip/ogloszenia-i-wykazy/fundusz-pracy/informacja-o-uzyskanych-wskaznikach-efektywnosci-niezbednych-do-ubiegania-sie-o-srodki-funduszu-pracy-z-art-108-ust-11-2-po-korekcie/>.

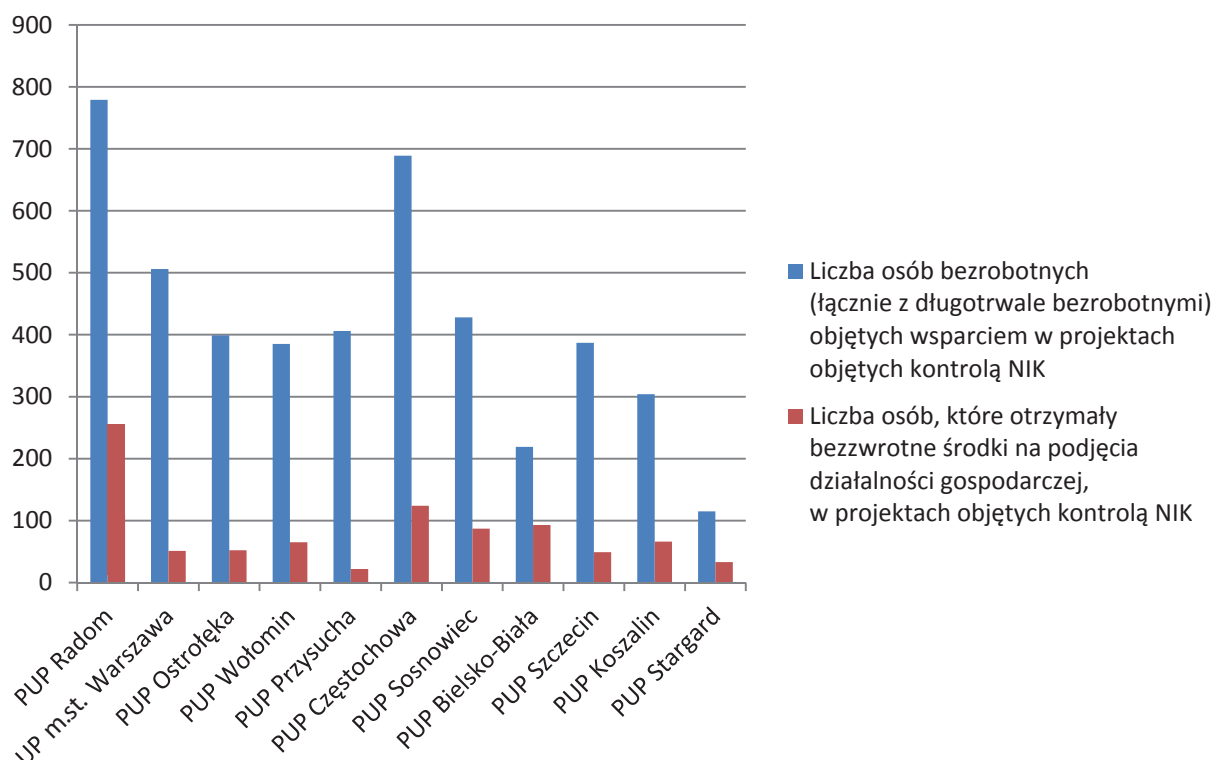
W 11 skontrolowanych projektach, spośród ogółem 51 wartości docelowych określonych dla wskaźników produktu¹², w pełni zostało osiągniętych 65% z nich, natomiast z 55 wartości docelowych wskaźników rezultatu¹³, 85% z nich zostało osiągniętych na zakładanym poziomie. Zaplanowane we wnioskach o dofinansowanie minimalne wskaźniki efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych zostały – z jednym wyjątkiem – osiągnięte lub przekroczone od 9 do 56 punktów procentowych.

Niepełny poziom realizacji wartości docelowych niektórych wskaźników produktu i wskaźników rezultatu wynikał m.in. z charakteru grupy docelowej odbiorców pomocy (tj. osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, bez kwalifikacji zawodowych). W wyniku realizacji objętych kontrolą projektów powiatowe urzędy pracy udzieliły wsparcia 4 616 osobom bezrobotnym, w tym 900 osób podjęło działalność gospodarczą w wyniku otrzymania bezzwrotnych środków na ten cel. [str. 22]

Liczbę osób objętych wsparciem w ramach projektów oraz liczbę osób, które otrzymały środki bezzwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej, przedstawiono na wykresie nr 1.

Wykres nr 1

Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem i liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcia działalności gospodarczej, w projektach objętych kontrolą NIK

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

¹² M.in. wskaźniki produktu dotyczyły liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem, w tym liczby osób długotrwale bezrobotnych, a także liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, liczby osób bezrobotnych poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami, liczby osób powyżej 50 lat, liczby osób o niskich kwalifikacjach, liczby osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej.

¹³ M.in. wskaźniki rezultatu dotyczyły efektywności zatrudnieniowej projektu dla osób długotrwale bezrobotnych, dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, dla osób o niskich kwalifikacjach, dla osób w wieku 50 lat i więcej.

Dane niektórych uczestników zostały wprowadzone do systemu SL2014 niezgodnie z danymi źródłowymi. Powstawanie omyłek we wprowadzaniu przez Urzędy danych do systemu SL2014 spowodowane było bardzo dużą ilością danych do wprowadzenia w krótkim terminie, kłopotami technicznymi z systemem SL2014, jego częstą niedostępnością lub powolnością przetwarzania wprowadzanych danych, często prowadzącą do ich utraty i konieczności ponownego wprowadzania. [str. 27]

5. W ramach 11 skontrolowanych projektów poniesiono łącznie wydatki w kwocie 41 517,5 tys. zł. Badanie próby tych wydatków wykazało, że projekty zostały prawidłowo rozliczone pod względem finansowym, a zbadane wydatki spełniały warunki kwalifikowalności [str. 26 i 33]. Kwoty wydatków rozliczonych w ramach projektów przedstawiono na wykresie w załączniku nr 4.
6. Przeprowadzone przez urzędy działania promocyjno-informacyjne były prawidłowe i zgodne z umową o dofinansowanie jak również dokumentacja dotycząca realizacji projektu została zarchiwizowana zgodnie z zapisami tej umowy. [str. 28 i 35]
7. Nieprawidłowości stwierdzone w kontroli NIK nie wpłynęły na końcowe rozliczenie projektu i osiągnięcie założonych rezultatów. Spośród 11 badanych projektów w realizacji czterech stwierdzono przypadki nieprawidłowości, które polegały na:
  - podaniu w dwóch wnioskach o płatność danych niezgodnych ze stanem faktycznym w zakresie liczby osób, które uzyskały kwalifikacje w okresie czterech tygodni od zakończenia szkolenia; [str. 23]
  - niezobowiązaniu uczestników projektu na etapie rekrutacji do dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej po upływie trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, co było niezgodne z § 16 ust. 2 umowy o dofinansowanie; [str. 28]
  - zawarciu 21 umów stażowych (spośród 36) przed spełnieniem przez bezrobotnych warunków kwalifikowalności do projektu i przed wyrażeniem przez nich zgody na przetwarzanie danych osobowych, co było niezgodne z zasadami określonymi w pkt 4 oraz pkt 5 podrozdziału 8.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020*; [str. 28]
  - wyznaczeniu w 34 spośród 50 zbadanych wezwaniach do zwrotu środków, skierowanych do osób, które otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, terminu krótszego niż 30 dni od doręczenia wezwania, co było niezgodne z art. 46 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia oraz § 10 ust. 3 umów z tymi osobami; [str. 28]
  - nieterminowym przekazywaniu do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej dla uczestników projektu we wszystkich ośmiu poddanych kontroli przypadkach przyznania bezrobotnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. *w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych*¹⁴. [str. 23]

¹⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1871.

2.3 Uwagi

1. Przeprowadzenie naboru wniosków na 2015 r. dopiero na przełomie czerwca i lipca w ramach RPO WZP i RPO WSL miało niekorzystny wpływ na realizację zaplanowanych jako roczne projektów powiatowych urzędów pracy¹⁵. Konieczność realizacji projektu w znacznie skróconym okresie zamiast w trakcie całego roku spowodowała duże spiętrzenie pracy oraz skrócenie czasu trwania form aktywizacji. W przypadku takich form wsparcia jak staże, ich skrócenie mogło powodować spadek zainteresowania wśród potencjalnych pracodawców. [str. 32, 34]
2. Aktywizacja zawodowa realizowana w ramach badanych projektów odnosiła się głównie do osób o niskich kwalifikacjach i/lub niskiej motywacji do pracy. Niepełne osiągnięcie założonej liczby uczestników projektów realizowanych w ramach RPO WSL i RPO WZP spowodowane było m.in. odmowami udziału ze strony bezrobotnych, którzy spełniali kryteria projektowe i mogliby zostać objęci wsparciem w projekcie lub rezygnacją z udziału w trakcie trwania projektu, co powodowało konieczność przeprowadzenia rekrutacji uzupełniającej. Zdaniem NIK należy przy przygotowywaniu projektów i określaniu potrzeb bezrobotnych położyć większy nacisk na zróżnicowanie form i zakresu wsparcia w celu dostosowania do indywidualnych potrzeb bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. [str. 34]
3. Trudności w rekrutacji bezrobotnych do udziału w projektach współfinansowanych z EFS związane są m.in. z poprawą sytuacji na rynku pracy, zmniejszeniem bezrobocia¹⁶, oraz równoległą realizacją innych projektów krajowych. Może to spowodować, że uzyskanie zakładanych w projektach wskaźników dotyczących liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem w kolejnych latach może być utrudnione. [str. 34]

¹⁵ Programy operacyjne dla województw: śląskiego i zachodniopomorskiego zostały zatwierdzone przez KE pod koniec grudnia 2014 r., tak więc IZ w pierwszej połowie roku 2015 przygotowywały m.in. procedury dotyczące wydatkowania środków, kryteria wyboru projektów, które zatwierdzał Komitet Monitorujący a następnie ogłaszały nabory projektów.

¹⁶ GUS podaje, że stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec IV kwartału 2013 r. wynosiła 13,4% oraz na koniec IV kwartału 2015 r. wyniosła 9,8%, natomiast na koniec III kwartału 2016 r. wynosiła 8,3%. *Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w III kwartale 2016 r.*: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/zatrudnienie-i-wynagrodzenia-w-gospodarce-narodowej-w-iii-kwartale-2016-r,1,24.html>, *Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w I kwartale 2014 r.*: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/zatrudnienie-i-wynagrodzenia-w-gospodarce-narodowej-w-i-kwartale-2014-r,1,14.html>

3.1 Ustanowienie wskaźników finansowych i rzeczowych oraz monitorowanie przez IZ stanu realizacji programów operacyjnych w zakresie osiągnięcia zakładanych rezultatów dotyczących zatrudnienia

3.1.1. Ustanowione w PO WER, RPO WSL i RPO WZP wskaźniki finansowe i rzeczowe są właściwie dobrane do mierzenia stopnia osiągnięcia celów, a wyznaczone wartości pośrednie i docelowe, w ocenie NIK, są realne do osiągnięcia.

Instytucja Zarządzająca PO WER podjęła prawidłowe działania zmierzające do opracowania wskaźników i odpowiadających im wartości pośrednich i docelowych. Przyjęte wskaźniki są przydatne do monitorowania rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia dla I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy*, zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013. W PO WER wybrany do realizacji cel tematyczny 8, wskazany w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013, był realizowany m.in. w ramach priorytetu inwestycyjnego 8ii dotyczącego trwałej integracji na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży¹⁷. Wskaźniki zostały określone w dokumentach programowych, tj. w PO WER i SZOOP¹⁸. W załączniku nr 5 przedstawiono zatwierdzony przez KE system wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8ii w ramach I osi priorytetowej PO WER wybranych do kontroli NIK.

Dla I osi priorytetowej PO WER osiągnięta wartość wskaźnika produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (EFS)* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 91 514 osób, co stanowiło 105,6% celu pośredniego określonego dla roku 2018 i 19,0% celu końcowego określonego dla 2023 roku.

Dla I osi priorytetowej PO WER osiągnięta wartość wskaźnika produktu *Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie (EFS)* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 1 664 osoby, co stanowiło 12,4% celu pośredniego określonego dla roku 2018 i 2,3% celu końcowego określonego dla 2023 roku.

IZ PO WER wyjaśniła, że osiągnięcie wyższej niż planowano wartości wskaźnika produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (EFS)* wskazuje na duże zainteresowanie projektami aktywizacyjnymi wśród osób młodych. IP w ostrożny sposób szacowały wartości roczne, przypadające do realizacji w początkowym okresie realizacji PO WER, z powodu braku doświadczenia w realizacji projektów na nowych zasadach. Projekty realizowane w I osi priorytetowej były najbardziej zaawansowane.

Dla I osi priorytetowej PO WER osiągnięta wartość wskaźnika finansowego *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych (EFS)* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 39 355,1 tys. euro, co stanowiło 14,4% celu pośredniego określonego dla roku 2018 i 2,6% celu końcowego określonego dla 2023 roku.

Zdaniem NIK realizacja wskaźnika produktu *Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie* na poziomie 2,3% wartości określonej

¹⁷ Realizowane przedsięwzięcia uwzględniały również europejską *Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)* stanowiącą finansowe uzupełnienie programu *Gwarancja dla młodzieży*. Rada Unii Europejskiej przyjęła zalecenie w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży. Publikacja zalecenia na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:120:0001:0006:pl:PDF>.

¹⁸ W MR badaniem objęto wybrane wskaźniki finansowe i produktu I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy* PO WER.

na 2023 r. i wskaźnika finansowego *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych* na poziomie 2,6% wartości określonej na 2023 r., wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań w celu osiągnięcia wartości docelowych. IZ PO WER podała, że podjęła działania polegające na wyznaczeniu dla każdej osi priorytetowej programu celu certyfikacji i określeniu tempa jego realizacji na poszczególne kwartały. IP zostały zobowiązane do opracowania dla lat 2015–2018 tzw. planów realizacji celów pośrednich i końcowych, w których określono cele rzeczowe i finansowe na poszczególne lata dla każdej instytucji. Corocznie każda IP opracowuje roczny plan działania, stanowiący uszczegółowienie planów realizacji celów na dany rok. IZ na bieżąco monitoruje na koniec każdego miesiąca postęp finansowy w realizacji celu kwartalnego oraz rocznego dla każdej IP. Na podstawie wygenerowanych z SL 2014 danych IZ omawia z poszczególnymi IP postęp we wdrażaniu działania. Rozmowy mają na celu m.in. omówienie ewentualnych problemów oraz wypracowanie rozwiązań mających na celu wzrost efektywności wydatkowania środków. Takie rozmowy odbyły się m.in. pod koniec I kwartału i w czerwcu 2016 r., a 19 października 2016 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami wszystkich WUP. Działania rekomendowane do wdrażania to m.in.:

- zwiększenie alokacji na konkursy, tak aby umożliwić zakontraktowanie dobrych projektów znajdujących się na listach rezerwowych,
- realizacja dodatkowych projektów / zadań w ramach projektów, które otrzymały dofinansowanie w celu wykorzystania ewentualnych oszczędności powstałych w projekcie,
- skrócenie terminów przeznaczonych na weryfikację i rozliczanie projektów.

Instytucja Zarządzająca RPO WSL podjęła prawidłowe działania dotyczące opracowania wskaźników i odpowiadających im wartości pośrednich i docelowych. Przyjęte wskaźniki są przydatne do monitorowania i oceny osiągania rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia dla VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* RPO WSL, zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013. W RPO WSL wybrany do realizacji cel tematyczny 8, wskazany w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013, był realizowany m.in. w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i promującego zwiększenie zatrudnienia osób w wieku powyżej 30 lat. Wskaźniki zostały określone w dokumentach programowych, tj. w RPO WSL i SZOOP¹⁹. W załączniku nr 5 przedstawiono zatwierdzony przez KE system wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8i w ramach VII osi priorytetowej RPO WSL wybranych do kontroli NIK.

Dla VII osi priorytetowej RPO WSL osiągnięta wartość wskaźnika produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* na 30 września 2016 r. wyniosła 7 300 osób, co stanowiło 49,7% celu pośredniego określonego dla roku 2018 i 14,9% celu końcowego określonego dla 2023 r.

Dla VII osi priorytetowej RPO WSL osiągnięta wartość wskaźnika finansowego *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych* na 30 września 2016 r. wyniosła 4 526,1 tys. euro, co stanowiło 6,4% celu pośredniego określonego na 2018 r. i 1,7% celu końcowego określonego na 2023 r.

NIK zwraca uwagę, że niska realizacja wskaźnika finansowego *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych* RPO WSL, wynikająca m.in. z rozpoczęcia dopiero w II połowie 2015 r. realizacji pierwszych działań mających wpływ na ten wskaźnik, wymaga zintensyfikowania działań w celu zwiększenia poziomu wykorzystania środków.

¹⁹ W Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach badaniem objęto wybrane wskaźniki finansowe i produktu VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* RPO WSL.

IZ RPO WSL zorganizowała 12 września 2016 r. spotkanie z beneficjentami RPO WSL, m.in. z PUP, w zakresie przedsięwzięć związanych z interwencją na regionalnym rynku pracy. Na spotkaniu IZ przedstawiła m.in. niski stan wskaźników określających stopień realizacji interwencji oraz podkreśliła konieczność zaplanowania w harmonogramie na 2017 r. naborów umożliwiających przyspieszenie wykorzystania środków. IZ poinformowała, że WUP w Katowicach podjął działania mające na celu przyspieszenie wdrażania RPO WSL w powyższym zakresie, które polegały na:

- prowadzeniu działań informacyjnych w celu przygotowania beneficjentów do składania wniosków o dofinansowanie,
- podniesieniu wysokości alokacji na nabory ogłaszane przez WUP w 2016 r.,
- zwiększeniu kwot, które były przeznaczone na nabory w 2015 r., w celu podpisania umów z jak największą liczbą wnioskodawców, których wnioski zostały ocenione pozytywnie,
- oddelegowaniu do zadań związanych z procesem przygotowania i podpisania umów dodatkowych pracowników.

Instytucja Zarządzająca RPO WZP podjęła prawidłowe działania dotyczące opracowania wskaźników i odpowiadających im wartości pośrednich i docelowych. Przyjęte wskaźniki są przydatne do monitorowania i oceny osiągania rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia dla VI osi priorytetowej *Rynek pracy* RPO WZP, zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013. W RPO WZP wybrany do realizacji cel tematyczny 8, wskazany w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013, był realizowany m.in. w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i promującego zwiększenie zatrudnienia osób w wieku powyżej 30 lat. Wskaźniki zostały określone w dokumentach programowych, tj. w RPO WZP i SZOOP²⁰. W załączniku nr 5 przedstawiono zatwierdzony przez KE system wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8i w ramach VI osi priorytetowej RPO WZP wybranych do kontroli NIK.

Dla VI osi priorytetowej RPO WZP osiągnięta wartość wskaźnika produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 3 333 osoby, co stanowiło 37,0% celu pośredniego określonego dla 2018 roku i 16,9% celu końcowego określonego dla 2023 roku.

Dla VI osi priorytetowej RPO WZP osiągnięta wartość wskaźnika produktu *Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 621 osób, co stanowiło 47,0% celu pośredniego określonego na 2018 r. i 21,1% celu końcowego określonego na 2023 r.

Dla VI osi priorytetowej RPO WZP osiągnięta wartość wskaźnika finansowego *Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych* na 30 czerwca 2016 r. wyniosła 7 243,8 tys. euro, co stanowiło 10,7% celu pośredniego na 2018 rok i 3,7% celu końcowego na 2023 rok. NIK zwraca uwagę na niskie wykonanie ww. wskaźnika finansowego, w związku z czym niezbędna jest intensyfikacja działań na rzecz osiągnięcia zaplanowanych wartości.

W celu zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji RPO WZP Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego podjął decyzję o uruchomieniu dodatkowego naboru w IV kwartale 2016 r. dla działania 6.5 *Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych*. Podjęte zostały również prace przez IZ związane z opracowaniem *Planu realizacji RPO WZP* i przedłożeniem do zatwierdzenia przez Zarząd Województwa zachodniopomorskiego do końca 2016 r. Wprowadzenie *Planu realizacji RPO WZP* ma na celu intensyfikację wdrażania RPO WZP.

²⁰ W Urzędzie Marszałkowskim w Szczecinie badaniem objęto wybrane wskaźniki finansowe i produktu VI osi priorytetowej *Rynek pracy* RPO WZP.

3.1.2. Instytucje Zarządzające prawidłowo monitorowały osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia w ramach I osi priorytetowej PO WER, VII osi priorytetowej RPO WSL i VI osi priorytetowej RPO WZP.

Na potrzeby monitorowania postępu rzeczowego IZ określiły wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu bezpośredniego dla realizacji priorytetu inwestycyjnego (zob. schemat 1, 2 i 3 w załączniku nr 5 do Informacji). Kontrola wykazała, że wskaźniki te odnosiły się do wydatków poniesionych w ramach projektów (wskaźnik produktu na poziomie projektu) lub do bezpośrednich efektów projektu (wskaźnik rezultatu bezpośredniego na poziomie projektu). Wskaźniki produktu oraz rezultatu bezpośredniego dla priorytetu inwestycyjnego zostały zamieszczone w poszczególnych PO.

Zgodnie z rozdziałem 3 *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014–2020* oraz z pkt 5 rozdziału 3 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020*, monitorowanie postępu w osiąganiu celów programów operacyjnych było prowadzone przez IZ w oparciu o dane zgromadzone w SL 2014.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy wdrożeniowej skontrolowane instytucje zarządzające zapewniły poprawność danych służących do monitorowania realizacji I osi priorytetowej PO WER, VII osi priorytetowej RPO WSL i VI osi priorytetowej RPO WZP. Na podstawie przeprowadzonego przez NIK badania danych wprowadzonych do systemu SL 2014, dotyczących jedenastu projektów²¹ realizowanych przez Urzędy, stwierdzono, że dane dotyczące zakresu rzeczowo-finansowego projektu (tj. nazwa projektu, opis działań planowanych w ramach projektu, wydatki kwalifikowalne w ramach projektu) oraz wskaźniki produktu i rezultatu zostały rzetelnie wprowadzone do SL 2014, zgodnie z umową o dofinansowanie. Wprowadzone do systemu SL 2014 wskaźniki projektów objętych kontrolą wpisywały się w realizację wartości wskaźników produktów i rezultatów osi priorytetowych programów operacyjnych.

W informacji kwartalnej dla Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa w MR za III kwartał 2016 r., IZ RPO WSL, w wykazie problemów występujących we wdrażaniu programu, zamieściła trzy zagadnienia związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych (SL2014 oraz LSI):

- problemy z wprowadzaniem danych do systemu SL2014, które wynikały z ograniczeń samego systemu. Według stanu na 2 grudnia 2016 r. nie wypracowano ostatecznego rozwiązania, a IZ przygotowuje symulację rozliczenia projektu, w ramach której jeden z wniosków o płatność byłby ujęty jako wniosek o refundację, w celu zapewnienia bardziej sprawnego rozliczenia finansowego projektu;
- trudności w pozyskaniu poprawnych danych do informacji kwartalnej, które wynikały z występowania w ramach raportu wskaźnikowego przygotowanego przez MR dublujących się wskaźników, co powodowało, że suma ogółem nie była zgodna z wartościami osiąganymi w poszczególnych kwartałach. Do końca listopada 2016 r. IZ nie otrzymała z MR dyspozycji dotyczących rozwiązania zgłoszonego problemu;
- problemy z wykonawcą systemu LSI, który nie wywiązywał się z postanowień umowy²².

²¹ W załączniku nr 3 do niniejszej Informacji znajduje się wykaz projektów objętych kontrolą NIK.

²² Marszałek poinformował, że 10 listopada 2016 r. rozwiązano umowę dotychczasowym wykonawcą LSI 2014 w związku z jej nieprawidłową realizacją. 9 grudnia 2016 r. podpisano umowę z nowym wykonawcą w zakresie standaryzacji oprogramowania LSI 2014. Funkcjonalność przesyłania danych pomiędzy LSI 2014 jest jednym z priorytetów realizowanej umowy. Zgodnie z zapisami tej umowy planowane jest uzyskanie funkcjonalności w ciągu trzech pierwszych miesięcy jej realizacji.

Zdaniem NIK opisane powyżej trudności, związane z wprowadzaniem danych do systemu SL2014 oraz pozyskiwaniem danych do informacji kwartalnych, wymagają rozwiązania. Rzetelna i miarodajna ocena stanu realizacji RPO WSL może być utrudniona bez zapewnienia pełnej funkcjonalności wykorzystywanych systemów informatycznych.

IZ RPO WSL poinformowała, że ww. problemy występujące w funkcjonowaniu systemów informatycznych SL 2014 i LSI 2014 nie miały wpływu na prawidłowość realizacji zadań w ramach VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy RPO WSL*, działania 7.2 *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)*.

IZ PO WER rzetelnie wykazywała w sprawozdaniach z realizacji programu osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększania zatrudnienia w ramach I osi priorytetowej w działaniu 1.1, zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 1304/2013.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 państwo członkowskie było zobowiązane przedłożyć Komisji Europejskiej roczne sprawozdanie z wdrażania programu do dnia 31 maja 2016 r. IZ PO WER właściwie sporządziła i przesłała KE *Roczne sprawozdanie z wdrażania PO WER*, w terminie określonym w ww. rozporządzeniu, zatwierdzone przez Komitet Monitorujący uchwałą nr 63 z 17 maja 2016 r. IZ PO WER sporządziła *Sprawozdanie roczne*, które obejmowało lata budżetowe 2014 i 2015, zgodnie z zakresem przedmiotowym określonym w podrozdziale 6.2 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020*, z uwzględnieniem realizacji priorytetów, wspólnych wskaźników i wskaźników specyficznych dla programu oraz wartości docelowych ujętych ilościowo.

IZ PO WER sporządzała i przekazywała Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa w MR *informacje kwartalne* z realizacji programu w terminach określonych w pkt 2 lit. a rozdziału 9 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020*, tj.: po I i III kwartale – do 30 dni po upływie okresu sprawozdawczego oraz po II i IV kwartale – do 40 dni po okresie sprawozdawczym. W informacjach tych monitorowany był postęp finansowy równoległe z monitorowaniem postępu rzeczowego.

Instytucja Zarządzająca PO WER rzetelnie monitorowała postęp w realizacji celów m.in. pod kątem ram wykonania programu w cyklu kwartalnym. Sporządzone przez IZ informacje kwartalne z realizacji programu zawierały m.in. niezbędne dane finansowo-rzeczowe na poziomie osi priorytetowych i priorytetów inwestycyjnych, wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego, dodatkowe cele roczne wyznaczone dla wskaźników włączonych do ram wykonania, zestawienie problemów we wdrażaniu oraz podjętych lub planowanych do podjęcia środków zaradczych. Zakres danych przedstawiony w informacjach kwartalnych był zgodny z wymaganym zakresem określonym w załącznikach od I do III *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości w latach 2014–2020*.

IZ RPO WSL rzetelnie wykazywała w sprawozdaniach z realizacji programu osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększania zatrudnienia w ramach VII osi priorytetowej w działaniu 7.2, zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 1304/2013.

Komitet Monitorujący RPO WSL 5 maja 2016 r. podjął uchwałę nr 91 w sprawie przyjęcia *Sprawozdania rocznego z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020 w 2014 i 2015 r.* Sprawozdanie z realizacji programu operacyjnego za lata 2014 i 2015 r. zostało terminowo 30 maja 2016 r. przekazane do KE.

Ww. sprawozdanie roczne zawierało wszystkie elementy określone w tabeli 2 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, w szczególności postęp rzeczowy (wskaźniki kluczowe, wskaźniki specyficzne dla programu, wartości osiągnięte i docelowe) oraz postęp finansowy osi priorytetowych dotyczących zwiększenia zatrudnienia.

W okresie objętym kontrolą IZ RPO WSL przekazywała do Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa w MR informacje kwartalne z realizacji RPO WSL w terminach określonych w pkt 2 lit. a rozdziału 9 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*.

Ww. informacje kwartalne zawierały wszystkie elementy zakresu przedmiotowego określone w *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, w szczególności informacje finansowo-rzeczowe na poziomie priorytetu inwestycyjnego, wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego oraz dodatkowe cele roczne wyznaczone dla wskaźników włączonych do ram wykonania osi priorytetowych dotyczących zwiększenia zatrudnienia.

IZ RPO WZP prawidłowo wykazywała w sprawozdaniach z realizacji programu osiągnięcie rezultatów dotyczących zwiększenia zatrudnienia w ramach VI osi priorytetowej w działaniu 6.5, zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 1304/2013.

Zgodnie z dyspozycją określoną w art. 111 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, IZ RPO WZP przekazała w terminie do 31 maja 2016 r. do KE sprawozdanie roczne z wdrażania RPO WZP za 2014 i 2015 rok. Zakres przedmiotowy sprawozdania był zgodny z określonym w podrozdziale 6.2 tabeli 2 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, tj. zawierał w szczególności dane na temat postępu rzeczowego (wskaźników kluczowych, wskaźników specyficznych dla RPO WZP, wartości osiągniętych i docelowych) oraz postępu finansowego RPO WZP, w tym w ramach VI osi priorytetowej. Sprawozdanie to przed przekazaniem do KE zostało przyjęte przez Komitet Monitorujący uchwałą nr 90/16 z 19 maja 2016 r., co było zgodne z art. 14 ust 10 ustawy wdrożeniowej, w związku z art. 110 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 1303/2013.

IZ RPO WZP sporządzała i przekazywała do Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa informacje kwartalne w terminach określonych w pkt 2 lit. a rozdziału 9 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, tj. po I i III kwartale do 30 dni po upływie okresu sprawozdawczego, po II i IV kwartale do 40 dni po upływie okresu sprawozdawczego. Informacje kwartalne, za wyjątkiem danych o postępie w zakresie realizacji dwóch wskaźników rezultatu bezpośredniego, ustalonych w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i, odpowiadały zakresowi przedmiotowemu określonymu w *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*.

W kontroli ustalono, że informacje kwartalne z realizacji RPO WZP nie zostały sporządzone przez IZ zgodnie z *Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości*, ponieważ nie zawierały danych o sposobie realizacji dwóch wskaźników w tabeli nr 2 do ww. informacji, tj. informacji o:

- *liczbie osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w stosunku do liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie,*
- *liczbie osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu w stosunku do liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie.*

IZ RPO WZP wyjaśniła, że w sposób omyłkowy zinterpretowano objaśnienia MR do tabeli nr 2 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, że oba przedmiotowe wskaźniki rezultatu nie są ujmowane w tej tabeli. Poinformowano 15 listopada 2016 r. o zaistniałej sytuacji Ministerstwo Rozwoju, które zaleciło, aby przedmiotowe wskaźniki były ujmowane począwszy od informacji kwartalnej za IV kwartał 2016 r. wraz z odpowiednim komentarzem.

3.2 Zapewnienie osiągnięcia rezultatów zmierzających do zwiększenia zatrudnienia w kryteriach wyboru projektów

IZ PO WER opracowała odpowiednie kryteria wyboru projektów, które zapewniają, że projekty powinny przyczynić się do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu I osi priorytetowej. Było to zgodne z art. 125 ust. 3 lit. a) rozporządzenia nr 1303/2013. Zastosowane zostało m.in. kryterium efektywności zatrudnieniowej, preferujące wybór projektów zapewniających efekty w postaci podjęcia pracy przez uczestników projektu. Kryteria wyboru projektów nakierowane na zwiększenie zatrudnienia zostały wykorzystane w naborze projektów w procedurze pozakonkursowej I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy*, w działaniu 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, poddziałaniu 1.1.1 *Wsparcie udzielone z EFS PO WER na 2014–2020*.

IZ PO WER wskazała minimalne poziomy kryterium efektywności zatrudnieniowej dla poszczególnych grup docelowych znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy dla naborów realizowanych w ramach I osi priorytetowej programu. W przypadku projektów realizowanych przez PUP w 2015 r. jednolite kryteria wyboru projektów zostały opracowane przez IZ PO WER w porozumieniu z WUP jako IP i zaakceptowane w grudniu 2014 r. przez Prekomitet Monitorujący PO WER, zatwierdzone w marcu 2015 r. przez Komitet Monitorujący PO WER.

Kontrola NIK wykazała, że w ramach przeprowadzonego przez WUP w marcu 2015 r. naboru wniosków²³ o dofinansowanie projektu ze środków EFS w ramach I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy*, działanie 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, poddziałanie 1.1.1 *Wsparcie udzielone z Europejskiego Funduszu Społecznego PO WER 2014–2020*, przyjęto i zastosowano kryteria dla wyboru projektów zgodnie z wymogami IZ, w szczególności że uczestnikami projektu mogą być osoby młode w wieku 18–29 lat bez pracy, zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, oraz że projekt powinien być skierowany również do osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych.

W kryteriach wyboru projektów IZ RPO WSL zapewniła wybór do realizacji projektów przyczyniających się do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu VII osi priorytetowej.

Kryteria uwzględniały wymogi art. 125 ust. 3 lit. a) rozporządzenia nr 1303/2013, tj. zapewniały, że projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów priorytetów programu. Kontrola NIK wykazała, że w ramach naboru projektów²⁴, przeprowadzonego od 18 czerwca do 2 lipca 2015 r. w ramach VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy RPO WSL*, działanie 7.2. *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia*, przyjęto i zastosowano kryteria wyboru przygotowane przez IZ RPO WSL i zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Projekty powiatowych urzędów pracy w ramach VII osi priorytetowej RPO WSL działanie 7.2, były realizowane w celu aktywizacji zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku powyżej 29 lat²⁵, w szczególności bezrobotnych, dla których został ustalony pierwszy (tzw. bezrobotni

²³ <http://wupwarszawa.praca.gov.pl/documents/47726/1299445/dokumentacja%20konkursowa%201.pdf/4ced0e0f-bfdb-412c-98b5-d4dbf5c2b16c?t=1432205273000>

²⁴ http://efs.wup-katowice.pl/_data/assets/pdf_file/0017/10718/Regulamin-naboru-wnioskow-o-dofinansowanie-projektu.pdf

²⁵ Za osoby powyżej 29. roku życia uznaje się osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończony 30. rok życia (od dnia 30-tych urodzin).

aktywni) lub drugi profil pomocy (tzw. wymagający wsparcia) w rozumieniu art. 33 ust. 2c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²⁶, który określa profile pomocy i stosowane w ich ramach formy pomocy, w odniesieniu do osób należących co najmniej do jednej z następujących grup: osoby powyżej 50 roku życia, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach. Zgodnie z pkt 2 lit. c podrozdziału 3.1 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020*, w regulaminie naboru wniosków o dofinansowanie projektów wprowadzono kryterium efektywności zatrudnieniowej.

IZ RPO WZP zapewniła w kryteriach wyboru projektów wybór do realizacji projektów przyczyniających się do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu VI osi priorytetowej dotyczących zwiększenia zatrudnienia. Kryteria uwzględniały wymogi art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013, tj. zapewniały, że projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów odpowiednich priorytetów.

W ramach naboru projektów, przeprowadzonego od 15 czerwca do 3 lipca 2015 r.²⁷ w ramach VI osi priorytetowej *Rynek pracy*, działania 6.5. *Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych*, przyjęto i zastosowano kryteria opracowane przez IZ RPO WZP.

Projekty powiatowych urzędów pracy w ramach VI osi priorytetowej RPO WZP, działanie 6.5, były realizowane w celu aktywizacji zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku powyżej 29 lat, bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne oraz nisko wykwalifikowane), dla których, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia, określono pierwszy lub drugi profil pomocy. IZ zobowiązywała wnioskodawców do osiągnięcia rezultatów w zakresie zwiększenia zatrudnienia. Jednym z kryteriów koniecznych do spełnienia, żeby otrzymać dofinansowanie na realizację projektu, była efektywność zatrudnieniowa.

3.3 Realizacja przez powiatowe urzędy pracy projektów na rzecz zwiększenia zatrudnienia

3.3.1. Projekty na rzecz osób młodych w ramach PO WER dotyczyły wsparcia w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, staży, szkoleń, środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, bonu na zasiedlenie. Szczegółową kontrolą NIK w ramach PO WER objęto projekty realizowane przez PUP w Warszawie, Radomiu, Ostrołęce, Wołominie i Przysusze. Pomocą w ramach projektów objęto 2474 osoby bezrobotne zarejestrowane w tych urzędach.

Osiągnięte wyniki wpisywały się w cel szczegółowy I osi priorytetowej PO WER dotyczący zwiększenia możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu.

Zbadane projekty spełniały przesłanki kwalifikujące do dofinansowania z PO WER, określone w podrozdziale 5.2 pkt 2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*, w szczególności:

²⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zm.

²⁷ http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/regulamin_konkursu_65_20150615.pdf.

- wnioski zostały złożone przez wnioskodawcę uprawnionego do złożenia wniosku o dofinansowanie;
- były zgodne z regulaminem naboru i dokumentacją dotyczącą projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym;
- przyczyniały się do realizacji szczegółowych celów osi priorytetowej, działania i poddziałania;
- były zgodne z horyzontalnymi politykami UE określonymi w rozporządzeniu nr 1303/2013;
- spełniły kryteria wyboru obowiązujące dla projektów pozakonkursowych w zakresie m.in. zakładanych wskaźników efektywności zatrudnieniowej dla uczestników grup docelowych określonych w kryteriach dostępu, skierowania projektu także do osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych oraz zapewnienia zgodności z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Kontrolowane urzędy składały prawidłowo do IP wnioski o płatność w terminach określonych w § 10 umowy o dofinansowanie projektu.

Stwierdzona w PUP w Wołominie nieprawidłowość dotyczyła nieterminowego przesyłania sprawozdań o udzielonej bezrobotnym pomocy publicznej do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z opóźnieniem od pięciu dni do 10 miesięcy w stosunku terminu określonego w § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych²⁸. Przyczyną nieterminowego przesyłania sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej były zaniedbania pracownika i niedostateczny nadzór.

Stan realizacji poszczególnych zadań w badanych projektach w zakresie postępu rzeczowego był zgodny z harmonogramem realizacji projektów określonych w umowach i wnioskach o dofinansowanie. W dwóch wnioskach o płatność z PUP w Przysusze podano niezgodne ze stanem faktycznym dane dotyczące dwóch zadań (szkolenia i bon szkoleniowy) w zakresie liczby osób, które uzyskały kwalifikacje w okresie 4 tygodni od zakończenia szkolenia. Nieprawidłowość ta nie wpłynęła na końcowe rozliczenie projektu i osiągnięcie założonych rezultatów.

PUP w Ostrołęce przyjęte w projekcie wskaźniki produktu:

- *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie*, zakładany w postaci udziału 399 osób, zrealizował na poziomie 100%.
- *Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie*, zakładany w postaci udziału 214 osób, zrealizował na poziomie 129,9%, gdyż udział wzięło 278 osób.
- *Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*, zakładany w postaci udziału 6 osób, zrealizował na poziomie 100%.

PUP w Przysusze przyjęte w projekcie wskaźniki produktu:

- *Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie*, zakładany w postaci udziału 406 osób, zrealizował na poziomie 100%.
- *Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie*, zakładany w postaci udziału 178 osób, zrealizował na poziomie 117,4%, ponieważ wsparciem zostało objętych 209 osób.

²⁸ Podmiot udzielający pomocy sporządza i przekazuje sprawozdania o pomocy udzielonej w terminie 7 dni od dnia udzielenia pomocy.

- Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 3 osób, został zrealizowany na poziomie 166,7%, ponieważ wsparcia udzielono 5 osobom.

Ww. rezultaty zostały osiągnięte przez obydwie ww. urzędy przy wydatkowaniu zaplanowanych 99,9% środków finansowych.

Z kolei PUP w Wołominie, przy wydatkowaniu 85,5% zaplanowanych środków finansowych, przyjęte w projekcie wskaźniki produktu w pełni osiągnął lub przekroczył, tj. wskaźnik:

- Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 370 osób, zrealizował na poziomie 104%, ponieważ udział wzięło 385 osób.
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 119 osób, zrealizował na poziomie 147%, gdyż udział wzięło 175 osób.
- Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 6 osób, zrealizował na poziomie 133%, ponieważ udział wzięło 8 osób.

Dyrektor PUP w Wołominie wyjaśniła m.in., że przyznane środki nie zostały w pełni wykorzystane mimo osiągnięcia, a nawet przekroczenia wskaźników, z powodu oszczędności powstałych w pozycji szkolenia i staże. W wyniku przeprowadzonych procedur związanych z udzieleniem zamówienia publicznego koszty zrealizowanych szkoleń były niższe niż zaplanowano. W pozycji wydatków „staże” oszczędności powstały w wyniku przerywania staży przez osoby bezrobotne, w związku z podjęciem zatrudnienia.

Z kolei Urząd Pracy w Warszawie, przy wydatkowaniu jedynie 66,9% przyznanych środków finansowych, przyjęte w projekcie wskaźniki produktu:

- Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 492 osób, zrealizował na poziomie 102,6%, ponieważ udział wzięło 505 osób.
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 212 osób, zrealizował na poziomie 110%, ponieważ wsparciem zostało objętych 233 osoby.
- Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie, zakładany w postaci udziału 11 osób, został zrealizowany na poziomie 163,6%, ponieważ wsparcia udzielono 18 osobom.

Kierownik Działu Rynku Pracy Urzędu Pracy w Warszawie wyjaśnił, że z rozpoczęciem realizacji projektu wstrzymywał się do chwili podpisania umowy o dofinansowanie²⁹ z IP. Spowodowało to krótszy czas na realizację staży i zamiast 6 miesięcy staże były realizowane w okresie ok. 3,5 miesięcy, co miało wpływ na wysokość wydatkowanych środków. Dodatkowo średni koszt szkolenia i dotacji na otwarcie działalności gospodarczej okazał się niższy niż uwzględniono przy planowaniu budżetu. Dzięki mniejszemu zaangażowaniu środków Urząd mógł objąć wsparciem więcej osób niż pierwotnie zaplanowano.

Poziom realizacji wskaźników w projektach (objętych kontrolą NIK) zrealizowanych w ramach I osi priorytetowej *Osoby młode na rynku pracy* PO WER, działanie 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, poddziałanie

²⁹ Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana 17 czerwca 2015 r.

1.1.1 Wsparcie udzielane z EFS PO WER 2014–2020³⁰ i osiągnięte rezultaty przedstawia tabela nr 1. Realizację tych projektów pod względem finansowym przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 1

Realizacja wskaźników produktu i rezultatu w projektach wdrażanych w ramach PO WER przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r. (objęte kontrolą NIK)

Projekt	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie radomskim i m. Radom	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	845	779	1. Liczba osób poniżej 30. lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	10	11
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	434	404	2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami	17%	86%
	3. Liczba osób poniżej 30. lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	11	12	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	35%	75%
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w m.st. Warszawie				4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach	36%	68%
				5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z wyżej wymienionych grup	43%	72%
	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	492	505	1. Liczba osób poniżej 30. lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	4	8
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	212	233	2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami	17%	67%
	3. Liczba osób poniżej 30. lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	11	18	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	35%	58%
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Ostrołęka i powiecie ostrołęckim				4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach	36%	49%
				5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z wyżej wymienionych grup	43%	67%
	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	399	399	1. Liczba osób poniżej 30. lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	5	5
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	214	278	2. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnościami, którzy podjęli zatrudnienie	1	1
	3. Liczba osób poniżej 30. lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	6	6	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	35%	82%
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wołomińskim				4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach	36%	81%
				5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z wyżej wymienionych grup	43%	84%
	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	370	385	1. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami	17%	25%
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	119	175	2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	35%	48%
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie przysuskim	3. Liczba osób poniżej 30. lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	6	8	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach	36%	40%
				4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z wyżej wymienionych grup	43%	55%
	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	406	406	1. Liczba osób poniżej 30. lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	5	7
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	178	209	2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami	17%	20%
	3. Liczba osób poniżej 30. lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	3	5	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	35%	44%
			4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach	36%	41%	
			5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z wyżej wymienionych grup	43%	69%	

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

³⁰ Nabór wniosków o dofinansowanie projektów w dniach od 2 do 18 marca 2015 r. przeprowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie: <http://www.power.gov.pl/nabory/11-wsparcie-osob-mlodych-pozostajacych-bez-pracy-na-regionalnym-ryнку-pracy-projekty-pozakonkursowe-województwo-mazowieckie/>.

Spośród pięciu skontrolowanych przez NIK projektów PUP współfinansowanych w ramach PO WER jedynie w przypadku projektu PUP w Radomiu nie osiągnięto zaplanowanego poziomu dwóch wskaźników produktu, tj. w zakresie *liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi)* objętych wsparciem, którego wartość została zrealizowana na poziomie 92,2% (planowano udział 845 osób a faktycznie udział wzięło 779 osób) oraz *liczby osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem*, którego wartość została zrealizowana na poziomie 93,1% (planowano udział 434 osób, a faktycznie udzielono wsparcia 404 osobom). Jak wyjaśniono, niepełne zrealizowanie przez Urząd w Radomiu wskaźników produktu wynikało m.in. z:

- niewielkiego zainteresowania wśród młodych bezrobotnych dotacjami na podjęcie działalności gospodarczej,
- odmowami udziału w projekcie,
- niespełnianiu w wielu przypadkach kryteriów kwalifikowalności przez osoby, które złożyły wniosek o dotację na podjęcie działalności gospodarczej.

Tabela nr 2

Realizacja projektów pod względem finansowym wdrażanych w ramach PO WER przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r. (objęte kontrolą NIK)

Lp.	Nazwa beneficjenta realizującego projekt	Tytuł projektu	Kwota przyznanego dofinansowania (w zł)	Kwota wydatkowana (w zł)	%
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie radomskim i m. Radom (I)	10 593 300	8 277 538,28	78,1
2.	Urząd Pracy m.st. Warszawy	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w m.st. Warszawie (I)	4 588 600	3 073 064,28	67,0
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Ostrołęka i powiecie ostrołęckim (I)	3 495 200	3 486 980,50	99,8
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wołomińskim (I)	3 454 900	2 953 992,54	85,5
5.	Powiatowy Urząd Pracy w Przysusze	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie przysuskim (I)	3 121 200	3 119 293,74	99,9

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W trakcie realizacji projektów urzędy identyfikowały problemy i trudności. I tak:

- **Dyrektor PUP w Radomiu** wskazał na problemy związane ze zmniejszającą się liczbą osób ubiegających się o przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz z mniejszą od zakładanej liczbą kobiet składających wnioski o udział w projekcie;
- **Dyrektor PUP w Przysusze** sygnalizował trudności m.in. w zakresie rekrutacji osób długotrwale bezrobotnych. Rekrutacja osób długotrwale bezrobotnych według definicji przyjętej do monitorowania gwarancji dla młodzieży³¹ – 6 miesięcy w ciągłości dla osoby do 25 roku życia i 12 miesięcy w ciągłości dla osób powyżej 25 roku życia – utrudniała proces rekrutacji. Osoby młode są dość aktywne zawodowo i chętnie podejmują zatrudnienie nawet krótkotrwale. W opinii dyrektora PUP takie krótkotrwale zatrudnienie nie powinno wykluczać z bezrobocia długotrwalego.

³¹ Plan realizacji gwarancji dla młodzieży w Polsce, kwiecień 2014 r., <http://wupwarszawa.praca.gov.pl/documents/47726/1407014/Plan%20realizacji%20gwarancji%20dla%20m%C5%82odzie%C5%BCy/2c3b873f-a9a2-48a1-86f8-5f6b88e37ace?t=1430126229000>.

- **Dyrektor PUP w Przysusze** podniósł, że IP zalecała weryfikowanie statusu osoby bezrobotnej na podstawie oświadczeń w zakresie, w jakim nie mogły być one weryfikowane w systemie Syriusz³², jednak IP nie przekazała wzorów takich oświadczeń. Powodowało to, że każdy PUP miał inne oświadczenia i różną ich ilość.
- **Dyrektor PUP w Wołominie** wskazał, że oświadczenia o kwalifikowalności bezrobotnego do projektu PUP weryfikowane były w oparciu o dane zawarte w systemie Syriusz oraz dane znajdujące się w kartach rejestracyjnych osób zgłaszających swój akces do programu. Nie wszystkie jednak dane składane przez uczestników w oświadczeniach mogły zostać sprawdzone przy użyciu ww. narzędzi, na przykład dane wrażliwe lub też o sytuacji osób przed dniem zarejestrowania się w urzędzie.
- **Dyrektor PUP w Ostrołęce** poinformował, że wielokrotnie dokonywano poprawek złożonych wniosków o płatność. Dyrektor PUP wyjaśnił, że wnioski były składane za pomocą systemu teleinformatycznego SL 2014. W toku przygotowywania wniosków wystąpiły problemy w działaniu systemu, co przekładało się na jakość sporządzonych wniosków. Urząd na bieżąco zgłaszał problemy związane z przygotowaniem wniosków.

Wsparcie zostało udzielone uczestnikom projektów zgodnie z wnioskami o dofinansowanie i warunkami kwalifikowalności określonymi w pkt 1 podrozdziału 8.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*.

Urzędy te posiadały dokumenty potwierdzające kwalifikowalność uczestników projektu zgodnie z pkt 3 podrozdziału 8.2 ww. wytycznych. Dokumenty potwierdzające kwalifikowalność uczestników na ogół składano zarówno przed udzieleniem pierwszej formy wsparcia danej osobie, jak i w dniu udzielenia tego wsparcia, według zasad określonych w pkt 4 podrozdziału 8.2 ww. wytycznych.

Ponadto, urzędy posiadały wszystkie wymagane dane o uczestniku niezbędne do monitorowania wskaźników projektu, tj. określone w pkt 2 lit. b podrozdziału 8.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*.

W czterech spośród pięciu skontrolowanych projektów realizowanych w ramach PO WER dane uczestników projektów zbierane w formie papierowej były zgodne z danymi zawartymi w SL2014. Zgodnie z pkt 3.4.3 *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014–2020* zakres gromadzonych danych nt. uczestników obejmował dane osobowe (m.in. imię, nazwisko, PESEL, płeć), dane kontaktowe, szczegóły wsparcia oraz status uczestnika projektu po zakończeniu udziału w projekcie, obejmujący efekty wsparcia monitorowane we wskaźnikach rezultatu. W jednym projekcie PUP w Przysusze dane dotyczące uczestników projektów w trzech pozycjach zostały w wyniku omyłki wprowadzone do SL2014 błędnie. Z wyjaśnień wynika, że wprowadzano dużą ilość danych w krótkim terminie, występowały kłopoty techniczne z SL2014, tj. często system był niedostępny lub wolno przetwarzał wprowadzane dane, co często prowadziło do utraty wprowadzonych danych. NIK zauważa, że dla zwiększenia poprawności wprowadzanych danych można zastosować zasadę ich weryfikacji przez innego pracownika.

W wyniku badania dokumentów księgowych wykazanych w poddanych kontroli wnioskach o płatność, dotyczących próby wydatków poniesionych w ramach projektów, ustalono, że dane wykazane w poszczególnych pozycjach wniosków o płatność były zgodne z dokumentami źródłowymi. Zgodnie z postanowieniami pkt 3 lit. a, b, c podrozdziału 6.2 i podrozdziału 6.4 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*, urzędy posiadały oryginalne dokumenty finansowo-księgowe, poświadczające poniesienie wydatków w ramach projektu wraz z dowodami zapłaty. Dokumenty księgowe zostały opatrzone prawidłowym opisem, wskazującym na związek z projektem, a współfinansowane

³² Syriusz to system informatyczny wspomagający realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy.

usługi zostały dostarczone. Zweryfikowane wydatki były wydatkami kwalifikowalnymi, gdyż zostały uwzględnione w budżecie projektu i zostały poniesione w okresie kwalifikacji określonym w umowie o dofinansowanie projektu (pkt 3 lit. d, e podrozdziału 6.2 ww. wytycznych), wydatki zgłoszone do refundacji nie znajdowały się w katalogu kosztów niekwalifikowalnych określonych w pkt 1 i 3 podrozdziału 6.3 ww. wytycznych.

Kontrola wykazała następujące nieprawidłowości w zakresie kwalifikowania uczestników do uzyskania wsparcia:

- **PUP w Przysusze** na etapie rekrutacji do projektu nie zobowiązywał jego uczestników do dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej po zakończeniu udziału w projekcie (do 3 miesięcy od zakończenia udziału). Było to niezgodne z § 16 ust. 2 umowy o dofinansowanie projektu.
- **PUP w Radomiu** – w przypadku 34 spośród 50 zbadanych wezwań o zwrot środków, kierowanych do osób, które otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – wyznaczał termin krótszy niż 30-dniowy, przewidziany w art. 46 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia³³ oraz wskazany w § 10 ust. 3 umów zawieranych przez urząd z bezrobotnymi. Dyrektor PUP wyjaśnił, że terminy wezwania do zwrotów środków wynikały z pomyłek pisarskich oraz zaniedbań pracowników.
- **PUP w Ostrołęce** w 21 na 36 zbadanych przypadków udzielił wsparcia przed spełnieniem warunków kwalifikowalności uczestnika (tj. przed uzyskaniem przez urząd danych o osobie fizycznej, np. płeć, status na rynku pracy, wiek, wykształcenie) oraz przed wyrażeniem przez niego zgody na przetwarzanie danych osobowych. Było to niezgodne z pkt 4 i 5 podrozdziału 8.2 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020, który stanowi, że kwalifikowalność uczestnika projektu potwierdzona jest bezpośrednio przed udzieleniem mu pierwszej formy wsparcia w ramach projektu – czyli np. przed podpisaniem umowy stażowej i skierowaniem na staż. Z chwilą przystąpienia do projektu uczestnik powinien złożyć oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Powyższe nieprawidłowości nie wpłynęły na końcowe rozliczenie projektów i osiągnięcie założonych rezultatów.

Kontrola NIK wykazała, że urzędy prawidłowo, zgodnie z § 21 umowy o dofinansowanie, prowadziły działania informacyjne i promocyjne kierowane do opinii publicznej, informując o finansowaniu realizacji projektu przez Unię Europejską, w tym z EFS. Urzędy przechowywały dokumentację związaną z realizacją projektu zgodnie z wymogami § 16 umowy o dofinansowanie.

3.3.2. Projekty na rzecz osób w wieku od 30 lat w ramach RPO WSL i RPO WZP dotyczyły wsparcia w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia subsydiowanego, środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Osiągnięte wyniki wpisywały się w cel szczegółowy VII osi priorytetowej RPO WSL, dotyczący wzrostu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, oraz w cel szczegółowy VI osi priorytetowej RPO WZP, dotyczący zwiększenia zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

³³ Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia, osoba, która otrzymała z Funduszu Pracy jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, jest obowiązana dokonać zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami ustawowymi, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty, jeżeli prowadziła działalność gospodarczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy albo naruszone zostały inne warunki umowy dotyczące przyznania tych środków. Ponadto, w § 10 ust. 3 umów zawieranych przez PUP w Radomiu z bezrobotnymi na udzielenie środków na podjęcie działalności gospodarczej zapisano, że Urząd może wezwać do zwrotu dofinansowania w terminie 30 dni od otrzymania wezwania.

W ramach RPO WSL cel główny projektów, zakładający zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w wieku powyżej 30 lat, pozostających bez pracy, zarejestrowanych w PUP, był zbieżny z celem interwencji w ramach VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* oraz celem szczegółowym priorytetu inwestycyjnego 8i – wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, określonymi w RPO. Projekty przyczyniały się do realizacji działania 7.2. *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)*.

W ramach RPO WZP cel projektów był zgodny z celem szczegółowym VI osi priorytetowej *Rynek pracy* w zakresie zwiększenia zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Przyczyniały się do realizacji działania 6.5 *Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy*, obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Zbadane projekty spełniały przesłanki kwalifikujące do dofinansowania, określone w pkt 2 podrozdziału 5.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*, w szczególności:

- wnioski zostały złożone przez wnioskodawcę uprawnionego do złożenia wniosku o dofinansowanie;
- były zgodne z regulaminem naboru i dokumentacją dotyczącą projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym;
- przyczyniały się do realizacji szczegółowych celów osi priorytetowej, działania i poddziałania;
- były zgodne z horyzontalnymi politykami UE określonymi w rozporządzeniu nr 1303/2013;
- spełniły kryteria wyboru obowiązujące dla projektów pozakonkursowych w zakresie m.in. zakładanych wskaźników efektywności zatrudnieniowej dla uczestników grup docelowych określonych w kryteriach dostępu, skierowania do osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych oraz zgodności z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn.

Urzędy, realizujące w 2015 r. projekty w ramach RPO WSL i RPO WZP składały wnioski o płatność w terminach określonych w §§ 10 i 11 umowy o dofinansowanie projektu. Stan realizacji poszczególnych zadań projektów w ramach postępu rzeczowego (opisany we wnioskach o płatność) był zgodny z harmonogramem realizacji projektu określonym w umowie i wniosku o dofinansowanie projektu. We wnioskach zamieszczono m.in.: szczegółową informację na temat stanu realizacji poszczególnych zadań w projekcie w podanym okresie rozliczeniowym, w tym: świadczonych usług poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, stanu realizacji prac interwencyjnych, utworzonych miejsc pracy, refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy, wypłaty jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz przeprowadzonych szkoleń i zrealizowanych staży. W ramach postępu rzeczowego przedstawiono stan realizacji zadań, w tym m.in. opisano działania z zakresu równości szans i dostępności projektu dla osób z niepełnosprawnościami.

Tabela nr 3 przedstawia projekty objęte kontrolą NIK i osiągnięte rezultaty w RPO WSL w ramach VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy, działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)*³⁴.

Tabela nr 3

Realizacja wskaźników produktu i rezultatu w projektach wdrażanych w ramach RPO WSL przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r. (objęte kontrolą NIK)

Projekt	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu				
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	743	689	1. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami 2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach 3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych 4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z powyższych grup	17%	55%		
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	472	368				36%	63%
	3. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	61	52				35%	55%
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	223	171				43%	52%
	5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	372	461					
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	124	124					
Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sosnowcu	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	431	428	1. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych 2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami 3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach 4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z powyższych grup	35%	35%		
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	177	229				17%	41%
	3. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	21	21				36%	38%
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	64	105				43%	46%
	5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	216	280					
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	87	87					
Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	222	219	1. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami 2. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób o niskich kwalifikacjach 3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych 4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z powyższych grup	17%	41%		
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	96	105				36%	64%
	3. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	17	26				35%	56%
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	49	66				43%	87%
	5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	111	149					
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	93	93					

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

³⁴ Nabór wniosków o dofinansowanie projektów w dniach od 18 czerwca do 2 lipca 2015 r. przeprowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach: <https://rpo.slaskie.pl/lsi/nabor/7>.

Tabela nr 4 przedstawia projekty objęte kontrolą NIK i osiągnięte rezultaty w RPO WZP w ramach VI osi priorytetowej *Rynek pracy, działanie 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych*³⁵.

Tabela nr 4

Realizacja wskaźników produktu i rezultatu w projektach wdrażanych w ramach RPO WZP przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r. (objęte kontrolą NIK)

Projekt	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta
Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Szczecin	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	400	387	1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	180	138
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	65	159	2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	124	98
	3. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	139	298	3. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	50	49
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	71	138	4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	40%	15%
	5. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	11	15	5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób w wieku 50. lat i więcej	35%	5%
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	50	49	6. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami	20%	7%
Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Koszalin	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	341	304	1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	154	291
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	130	116	2. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	63	67
	3. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	14	21	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z poniżej wymienionych grup	45%	93%
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	65	96	4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	40%	94%
	5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	158	219	5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami	20%	100%
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	63	66	6. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób w wieku 50. lat i więcej	35%	93%

³⁵ Nabór wniosków o dofinansowanie projektów w dniach od 15 czerwca do 3 lipca 2015 r. przeprowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie: <http://www.rpo.wzp.pl/skorzystaj/nabory/65-kompleksowe-wsparcie-dla-osob-bezrobotnych-nieaktywnych-zawodowo-i-poszukujacych-pracy-znajdujacych-sie-w-szczegolnie-trudnej-1>.

Projekt	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta
Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie stargardzkim	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem	304	115	1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	137	105
	2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	136	81	2. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	40	33
	3. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	27	10	3. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych	40%	96%
	4. Liczba osób powyżej 50. lat objętych wsparciem	118	45	4. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami	20%	90%
	5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem	255	103	5. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób w wieku 50. lat i więcej	35%	90%
	6. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	40	33	6. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niekwalifikujących się do żadnej z powyżej wymienionych grup	45%	100%

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Przyjęte wskaźniki rzeczowe nie zawsze zostały osiągnięte w wyniku realizacji badanych projektów. W projektach w ramach RPO WSL wskaźnik produktu: *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem* uzyskany został na poziomie od 92,7% do 99,3% planowanej liczby osób bezrobotnych do objęcia wsparciem. Natomiast w projektach w ramach RPO WZ ww. wskaźnik produktu został osiągnięty na poziomie od 37,8% do 96,8% planowanej liczby osób bezrobotnych do objęcia wsparciem.

Dyrektor PUP w Stargardzie wyjaśniła, że: *zgodnie z założeniami Projektu termin realizacji działań mógł obejmować okres od 01.01.2015 r. do 31.03.2016 r. Jednakże prowadzenie działań w tym okresie uniemożliwiło m.in.:*

- 1) *brak środków finansowych w ramach projektu RPO WZ na koncie urzędu;*
- 2) *nabór wniosków o dofinansowanie Projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy został ogłoszony przez IP dopiero 03.06.2015 r. Wtedy też doprecyzowano kryteria grup docelowych i wskaźniki jakie mają zostać osiągnięte. Wniosek o dofinansowanie Projektu dla powiatu stargardzkiego został zatwierdzony w dniu 31.07.2015 r., a pierwsza transza środków wpłynęła na konto 19.08.2015 r., natomiast umowa o dofinansowanie Projektu została zawarta 22.09.2015 r.;*
- 3) *brak znajomości kryteriów naboru oraz grup docelowych mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której zakwalifikowane przez urząd osoby nie spełniałyby kryteriów dostępu, a środki poniesione na ich aktywizację mogłyby zostać uznane za niekwalifikowane.*

Tabela nr 5 przedstawia realizację projektów objętych kontrolą NIK pod względem finansowym w ramach VII osi priorytetowej RPO WSL *Regionalny rynek pracy, działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia).*

Tabela nr 6 przedstawia realizację projektów objętych kontrolą NIK pod względem finansowym w ramach VI osi priorytetowej RPO WZP *Rynek pracy, działanie 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych.*

Tabela nr 5

Realizacja projektów pod względem finansowym w ramach RPO WSL przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r.

Lp.	Nazwa beneficjenta realizującego projekt	Tytuł projektu	Kwota przyznanego dofinansowania (w zł)	Kwota wydatkowana (w zł)	%
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie (I)	8 309 700	7 218 075,85	86,9
2.	Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sosnowcu (I)	3 662 000	3 589 689,35	98,0
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej (I)	3 193 700	2 879 119,27	90,1

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Tabela nr 6

Realizacja projektów pod względem finansowym w ramach RPO WZP przez powiatowe urzędy pracy z naboru przeprowadzonego w 2015 r.

Lp.	Nazwa beneficjenta realizującego projekt	Tytuł projektu	Kwota przyznanego dofinansowania (w zł)	Kwota wydatkowana (w zł)	%
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Szczecin	4 715 320	1 834 585,07	38,9
2.	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Koszalin	4 434 680	3 784 303,35	85,3
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29. roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie stargardzkim	2 942 710	1 300 868,73	44,2

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

We wszystkich przypadkach nie w pełni zostały wykorzystane środki finansowe na realizację projektów, jak przedstawiono w tabeli nr 5 i tabeli nr 6. Niepełna realizacja wynosiła od 2% do 13,1% przyznaných środków w przypadku badanych projektów RPO WSL. W przypadku dwóch projektów w ramach RPO WZP nie wydatkowano aż 61,1% i 55,8% zaplanowanych na realizację projektów środków.

Niepełna realizacja wartości docelowych wskaźników w kontrolowanych projektach nie skutkowało zmniejszeniem wysokości dofinansowania z EFS dla projektu. IP (WUP) odstąpiła od zastosowania korekty finansowej, zgodnie z podrozdziałem 8.9. *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*. Projekty były rozliczane przez WUP-y na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym, proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie, co jest określane jako reguła proporcjonalności. Zgodnie z pkt 5 podrozdziału 8.9 ww. wytycznych, właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie, może odstąpić od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i prawidłowo uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu.

Urzędy we wnioskach o płatność wskazywały na trudności w realizacji projektów oraz brak możliwości realizacji wskaźników produktu, rezultatu i efektywności zatrudnieniowej w założonym zakresie, jak również przedstawiały przyczyny i wskazywały na podjęte środki naprawcze. I tak:

- **Dyrektor PUP w Szczecinie** wskazał na niewielkie zainteresowanie stażami, zarówno wśród pracodawców, jak i osób bezrobotnych, opóźnienie w realizacji szkolenia w związku z przedłużającymi się procedurami przetargowymi, odstąpienie pracodawców od podpisania umów o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, trudności w osiągnięciu wskaźnika osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – sposób monitorowania do 4 tygodni jest zbyt krótki na uzyskanie kwalifikacji przy niektórych typach szkoleń (np. kursy na prawo jazdy kat. C, C+E, D). Dla osób po zdaniu egzaminu wewnętrznego ustalany jest termin egzaminu państwowego. Termin wyznaczenia egzaminu jest do 30 dni, ale często osoby nie zdają egzaminu za pierwszym razem i termin jest już ustalany po 4 tygodniach monitorowania. Ponadto liczne były przerwania uczestnictwa w projekcie;
- **Dyrektor PUP w Koszalinie** wskazał na przeprowadzenie naboru wniosków o dofinansowanie dopiero w czerwcu 2015 r., brak środków finansowych na realizację projektu w sierpniu 2015 r., konieczność realizacji projektu w znacznie skróconym okresie, ograniczoną liczbę kandydatów spełniających kryteria uczestnictwa w projekcie w powiązaniu z oczekiwaniami pracodawców, odmowy udziału w zaproponowanej formie wsparcia ze strony potencjalnych kandydatów, którzy spełniali kryteria udziału i mogli zostać objęci wsparciem, na przypadki zakończenia udziału w projekcie niezgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia, a także na trudności techniczne związane z wypełnieniem udostępnionego na stronie internetowej WUP Szczecin formularza wniosku o dofinansowanie projektu, udzielenie dostępu do aplikacji głównej centralnego systemu teleinformatycznego SL2014 dopiero 5 stycznia 2016 r. i wynikającą z tego konieczność wprowadzenia danych dużej liczby uczestników do SL2014 w krótkim czasie;
- **Dyrektor PUP w Bielsku-Białej** wyjaśnił, że pracownicy urzędu motywowali uczestników, by nie rezygnowali z uczestnictwa w projekcie, przedstawiając korzyści, jakie wynikają z ukończenia zaproponowanej ścieżki w projekcie, niemniej jednak nie wszystkie osoby skorzystały z tej propozycji. Trzech pracodawców wycofało się z podpisania umów o wyposażenie /doposażenie stanowiska pracy, dwóch pracodawców nie złożyło wniosków o rozliczenie, pomimo interwencji pracowników urzędu, jeden wydatkował i złożył rozliczenie po terminie, co wpłynęło na rozwiązanie umowy o refundację o wyposażenia/ doposażenia stanowiska pracy oraz jeden pracodawca zrezygnował z realizacji umowy o refundację wyposażenia/ doposażenia stanowiska pracy w trakcie rozliczenia. Na zwolnione miejsca poszukiwani byli nowi pracodawcy zainteresowani podpisaniem umów o wyposażenie/ doposażenie stanowiska pracy;
- **Dyrektor PUP w Częstochowie** wyjaśnił, że na niepełną realizację wskaźników produktu miała wpływ równoczesna realizacja przez urząd innych projektów i programów, np. *Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Mieście Częstochowa i powiecie częstochowskim (I)*, *Bony dla młodych*, *Od aktywności do samodzielności*, *Praca pomiędzy 30 a 50* oraz *Oferta specjalna*, co wpływało na mniejsze zainteresowanie ze strony pracodawców i bezrobotnych projektem *Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+(...)*. W wymienionych projektach i programach organizowanych przez urząd w 2015 r. udział wzięło 1 601 osób, korzystając z podobnych form pomocy, jak m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, czy jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

We wszystkich sześciu skontrolowanych projektach realizowanych w ramach RPO WSL i RPO WZP wsparcie zostało udzielone uczestnikom projektów spełniającym warunki kwalifikowalności zgodnie z wymogami określonymi w podrozdziale 8.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS i FS na lata 2014–2020*. Osoby bezrobotne zostały prawidłowo zakwalifikowane, tj. wszystkie osoby w chwili przystąpienia do projektów były zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, przekroczyły 30 rok życia, spełniały przynajmniej jedno z pięciu kryteriów kwalifikowalności wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu³⁶ i znajdowały się na liście osób zakwalifikowanych do udziału w projekcie.

Wszystkie powiatowe urzędy posiadały wymagane informacje o osobach będących uczestnikami projektów, niezbędne do monitorowania wskaźników projektu, określone w pkt 2 lit. b podrozdziału 8.2. *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS i FS na lata 2014–2020*, takie jak: płeć, wiek, status na rynku pracy, wykształcenie. Informacje te były prawidłowe i kompletne, a ich wersja papierowa była zgodna z wersją elektroniczną zawartą w systemie informatycznym.

Urzędy wymagały zobowiązania się uczestników projektów do przekazania informacji na temat ich sytuacji na rynku pracy po opuszczeniu projektu, co było zgodne z pkt 2 lit. b podrozdziału 8.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS i FS na lata 2014–2020*.

W wyniku badania na próbie dokumentów księgowych wykazanych w poddanych kontroli wnioskach o płatność dotyczących wydatków poniesionych w ramach projektów ustalono, że wydatki spełniały warunki kwalifikowalności określone w podrozdziałach 6.2. i 6.3 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*, tj. zostały uwzględnione w budżecie projektu i zostały poniesione w okresie kwalifikacji określonym w umowie o dofinansowanie projektu (pkt 3 lit. d oraz e podrozdziału 6.2 ww. wytycznych), dane wykazane w poszczególnych pozycjach wniosków o płatność były zgodne z dokumentami źródłowymi. Zgodnie z postanowieniami pkt 3 lit. a, b, c podrozdziału 6.2 i podrozdziału 6.4 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014–2020*, urzędy posiadały oryginalne dokumenty finansowo-księgowe, poświadczające poniesienie wydatków w ramach projektu wraz z dowodami zapłaty. Dokumenty księgowe zostały opatrzone prawidłowym opisem, wskazującym na związek z projektem, a współfinansowane usługi zostały dostarczone.

Urzędy prawidłowo realizowały działania informacyjno-promocyjne w formie m.in.: plakatów i ulotek zawierających informacje o otrzymaniu wsparcia z UE, wysyłanych ogłoszeń prasowych, spotkań z pracodawcami, zgodnie z § 21 umowy o dofinansowanie. Dokumentacja merytoryczna, strony internetowe projektów oraz inne materiały informacyjne były oznakowane znakiem UE wraz ze słownym odniesieniem do UE i do EFS oraz nazwą PO.

Wszystkie urzędy badane w ramach RPO WSL i RPO WZP przechowywały dokumentację projektów, tj. m.in. wniosku o dofinansowanie, umowy, wniosków o płatność, dokumentów dotyczących działań promocyjnych i informacyjnych, zgodnie z wymogami § 16 umowy o dofinansowanie.

3.3.3. Wszystkie kontrolowane urzędy uwzględniły w projektach wskaźniki efektywności zatrudnieniowej.

IZ PO WER oraz IZ RPO WSL i IZ RPO WZP zapewniły realizację w projektach kryterium efektywności zatrudnieniowej. Zasady dotyczące pomiaru efektywności zatrudnieniowej określone zostały w podrozdziale 3.2 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020*.

³⁶ Osoby powyżej 50. roku życia; kobiety; osoby niepełnosprawne; długotrwale bezrobotne; o niskich kwalifikacjach.

Minimalny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej, warunkujący przyznanie dofinansowania dla projektu, wynosił:

- w ramach PO WER:
  - ogólny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla uczestników niekwalifikujących się do żadnej z poniżej wymienionych grup docelowych – na poziomie co najmniej 43%,
  - dla osób niepełnosprawnych – wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie co najmniej 17%,
  - dla osób długotrwale bezrobotnych – wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie co najmniej 35%,
  - dla osób o niskich kwalifikacjach – wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie co najmniej 36%,
- w ramach RPO WSL:
  - dla osób niepełnosprawnych – na poziomie co najmniej 17%,
  - dla osób długotrwale bezrobotnych – na poziomie co najmniej 35%,
  - dla osób o niskich kwalifikacjach – na poziomie co najmniej 36%,
  - dla uczestników/ uczestniczek nie kwalifikujących się do żadnej z powyższych grup docelowych – na poziomie co najmniej 43%,
- w ramach RPO WZP:
  - dla osób długotrwale bezrobotnych – na poziomie co najmniej 40%,
  - dla osób z niepełnosprawnościami – na poziomie co najmniej 20%,
  - dla osób w wieku 50 lat i więcej – na poziomie co najmniej 35%,
  - dla innych niż wyżej wymienione grup docelowych – na poziomie co najmniej 45%.

Wszystkie badane wnioski o dofinansowanie projektu, realizowane w zakresie aktywizacji zawodowej uwzględniały zgodnie z pkt 2 lit. c podrozdziału 3.1 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020* minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej planowanej do spełnienia w projekcie.

Minimalny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych (tj. odsetek osób, które do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie lub samozatrudnienie), określony na poziomie 40% w RPO WZP i 35% w PO WER i RPO WSL, został w jednym projekcie osiągnięty na zakładanym poziomie, w jednym nie został w pełni osiągnięty, a w dziewięciu projektach został przekroczony od 9 do 56 punktów procentowych. PUP w Szczecinie nie osiągnął zakładanego poziomu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób długotrwale bezrobotnych, dla osób w wieku 50 lat i więcej oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Jak wynika z wyjaśnień m.in. 47 osobom nie mogła zostać przedstawiona oferta pracy, gdyż wyrejestrowali się na swój wniosek z urzędu pracy, a niektóre osoby rezygnowały z przedstawionych ofert pracy i w związku z tym zostali wyrejestrowani z urzędu pracy lub osoby podejmowały zatrudnienie po okresie 3 miesięcy, co powodowało, że nie mogły być zaliczone do wskaźnika efektywności zatrudnieniowej.

Poziom wskaźnika efektywności zatrudnieniowej osiągnięty w ramach poszczególnych projektów objętych kontrolą NIK, szczegółowo przedstawiono w tabelach: 1 na str. 25 oraz 3 i 4 na str. 30–32 niniejszej Informacji.

3.3.4. Badanie przeprowadzone przez NIK w celu określenia bezpośredniego wpływu badanych projektów na sytuację uczestnika wykazało, że spośród 357 zbadanych 71% uczestników było nadal zatrudnionych po blisko roku od zakończenia udziału w projekcie³⁷.

Badaniem objęto próbę uczestników spośród wszystkich osób objętych wsparciem w projektach objętych kontrolą NIK.

Analiza odpowiedzi uczestników projektów na pytanie, w jakim stopniu udział w projekcie przyczynił się do znalezienia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznaczał „w ogóle się nie przyczynił”, a 10 oznaczał „bardzo się przyczynił”, wykazała że wyżej wpływ projektu na zmianę statusu zatrudnienia oceniały osoby, które zostały zatrudnione, niżej wpływ projektu na zmianę statusu zatrudnienia oceniały osoby nadal zarejestrowane w PUP jako bezrobotne. Najwyżej projekty oceniły osoby zatrudnione na umowę o pracę oraz osoby prowadzące własną działalność gospodarczą.

---

³⁷ Badanie dotyczyło zmiany statusu zatrudnienia uczestnika po opuszczeniu projektu z osoby bezrobotnej lub biernej zawodowo, która po opuszczeniu projektu jest zarejestrowana jako prowadząca działalność na własny rachunek lub aktywnie pracująca.

4 INFORMACJE DODATKOWE

4.1 Przygotowanie kontroli

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w 14 jednostkach. Załącznik nr 2 zawiera wykaz jednostek, w których przeprowadzono kontrolę wraz z osobami odpowiedzialnymi i jednostkami organizacyjnymi NIK, które przeprowadziły czynności kontrolne.

Do kierowników jednostek kontrolowanych zostało skierowanych 14 wystąpień pokontrolnych. Z informacji przekazanych przez kontrolowane urzędy wynikało, że z ogólnej liczby skierowanych przez NIK pięciu wniosków pokontrolnych, na 10 marca 2017 r. zostały zrealizowane dwa wnioski, a trzy wnioski były w trakcie realizacji.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w terminie od 19 września do 23 grudnia 2016 r.

4.3 Wnioski pokontrolne skierowane do kierowników urzędów dotyczyły przede wszystkim:

- ujmowania w informacjach kwartalnych o stanie realizacji RPO WZP danych o postępie w wykonaniu wszystkich wskaźników rezultatu w zakresie zwiększania zatrudnienia (IZ RPO WZP);
- wskazywania w wezwaniach o zwrot środków terminu określonego w art. 46 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia (PUP w Radomiu);
- zobowiązywania uczestników, na etapie rekrutacji do projektów, do dostarczenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej po zakończeniu udziału w projekcie (PUP w Przysusze);
- zapewnienia we wnioskach o płatność zgodności między danymi dotyczącymi postępu rzeczowego i wskaźników rezultatu (PUP w Przysusze);
- terminowego przesyłania do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacji o udzielonej pomocy publicznej osobom bezrobotnym podczas realizacji projektów unijnych (PUP w Wołominie).

4.4 W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne kierownicy jednostek poinformowali NIK m.in., że:

- IZ RPO WZP ujmie brakujące wskaźniki w *informacji kwartalnej o stanie realizacji RPO WZP za IV kwartał 2016 r.* wraz z odpowiednim komentarzem;
- w PUP w Radomiu w wezwaniach o zwrot środków będzie wskazywany termin określony w ustawie o promocji zatrudnienia;
- PUP w Przysusze na etapie rekrutacji zobowiązał uczestników do udostępnienia danych na temat statusu na rynku pracy w ciągu trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, poprzez złożenie *Oświadczenia uczestnika projektu* stanowiącego załącznik nr 7 do umowy o dofinansowanie projektu. Ponadto, w celu zwiększenia rzetelności i zapewnienia spójności danych zawartych we wnioskach o płatność oraz ich zgodności ze stanem faktycznym, od 2017 r. stosowana będzie zasada weryfikacji wprowadzonych danych przez innego pracownika niż wprowadzający;
- Dyrektor PUP w Wołominie zobowiązał swojego zastępcę do bieżącego nadzoru nad realizacją zadań oraz do wrywkowej kontroli terminowości przesyłanych sprawozdań i informowania o jej rezultatach. Ponadto zobowiązano Kierownika do wyznaczenia co najmniej dwóch

osób odpowiedzialnych za sporządzanie i terminowe przekazywanie sprawozdań do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, opracowania procedury sprawdzania poprawności przekazywanych danych, zwiększenia osobistego nadzoru nad merytorycznymi pracownikami zaangażowanymi w proces przygotowania sprawozdań z zakresu udzielonej pomocy publicznej.

4.5 Marszałek Województwa Śląskiego złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego.

W dniu 14 lutego 2017 r. Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej w NIK spośród pięciu złożonych zastrzeżeń uwzględnił dwa zastrzeżenia w całości i jedno zastrzeżenie w części. Zastrzeżenia te dotyczyły doprecyzowania opisu stanu faktycznego w wystąpieniu pokontrolnym, m.in. w zakresie kwoty alokacji na Priorytet Inwestycyjny 8i, badania ex ante RPO WSL oraz problemów występujących we wdrażaniu RPO WSL związanych z funkcjonowaniem systemów informatycznych. Pozostałe dwa zastrzeżenia dotyczące ustaleń w przedmiocie zdiagnozowania przez IZ RPO WSL zagrożenia nieosiągnięcia celu końcowego oraz stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. wartości obrazujących realizację objętych kontrolą wskaźników rezultatu bezpośredniego, zostały oddalone.

Charakterystyka stanu prawnego oraz podstawowych uwarunkowań dotyczących kontrolowanej działalności

W 2010 r. Unia Europejska rozpoczęła realizację Strategii Europa 2020³⁸ w celu poprawy warunków na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu obywateli w okresie kolejnych 10 lat. W strategii tej ustanowiono pięć celów głównych, z których jeden bezpośrednio dotyczy zatrudnienia, tj. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata w UE powinien wynosić 75%. Cele główne strategii Europa 2020 zostały przełożone na krajowe cele i metody realizacji dostosowane do uwarunkowań każdego państwa członkowskiego. Polska przyjęła wskaźnik krajowy zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata na poziomie 71% w roku 2020.

Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne (EFSI) powinny przyczyniać się do realizacji celów Strategii Europa 2020³⁹. Największe nakłady finansowe w ramach EFSI Unia wydatkuje w ramach funduszy polityki spójności, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. W budżecie UE zaplanowano wydatkowanie 351,8 mld euro, tj. prawie 30% na realizację polityki spójności w latach 2014–2020, w tym 82,5 mld euro dla Polski. Projekty przyczyniające się do realizacji celu Strategii Europa 2020 dotyczącego zatrudnienia są współfinansowane w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI).

Zgodnie z art. 30 ust. 1 rozporządzenia finansowego⁴⁰ środki z budżetu UE wykorzystuje się zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami, czyli zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności.

W celu przyczynienia się do realizacji strategii Europa 2020, fundusze polityki spójności powinny wspierać realizację jedenastu celów tematycznych powiązanych z celami strategii Europa 2020, określonych w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013, w tym celu tematycznego nr 8: promowanie trwałego wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. Cele tematyczne funduszy polityki spójności określone w art. 9 rozporządzenia nr 1303/2013 zostały przełożone na priorytety inwestycyjne określone m.in. w rozporządzeniu nr 1304/2013.

Zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1303/2013 każde państwo członkowskie, w tym Polska, zostało zobowiązane do przygotowania umowy partnerstwa na lata 2014–2020. Wydatkowania środków z funduszy EFSI odbywa się zgodnie z umową partnerstwa, opracowaną indywidualnie dla każdego państwa członkowskiego i przyjętą przez Komisję Europejską po negocjacjach. Zgodnie z art. 15 ust. 1 lit. a) pkt (iii) rozporządzenia nr 1303/2013 w umowie partnerstwa Polska zobowiązała się do realizacji wybranych celów tematycznych funduszy EFSI, w tym celu nr 8: promowanie trwałego wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. Wyniki analiz przeprowadzonych w ramach ewaluacji ex ante projektu umowy partnerstwa potwierdziły, że zaplanowana w celu tematycznym 8 interwencja przyczyni się do realizacji celów strategii Europa 2020, w tym do wzrostu

³⁸ Komunikat Komisji Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. COM(2010)2020 final.

³⁹ Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013.

⁴⁰ Rozporządzenie PE i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, EURATOM) nr 1605/2002 Dz. Urz. UE L 298 z 26.10.2012, s. 1, ze zm.

poziomu zatrudnienia w Polsce do 71% w roku 2020. Będzie to osiągnięte poprzez aktywizację zawodową osób niepracujących, poprawę adaptacyjności aktywnych zawodowo i przedsiębiorstw oraz poprawę zdrowia zasobów pracy w celu zwiększenia puli zasobów pracy.

Przedmiotem interwencji funduszy europejskich, w tym EFS, będzie rozwiązanie problemów rozwojowych określonych w umowie partnerstwa. Zgodnie z tym dokumentem, głównym problemem rozwojowym Polski w obszarze celu tematycznego nr 8 UE, jest niepełne wykorzystanie zasobów rynku pracy.

Mimo iż województwo mazowieckie charakteryzuje się najniższą w Polsce stopą bezrobocia (9,6% w 2014 r.), to jednak problem ten stanowi jedną z poważniejszych barier rozwoju regionu. Województwo mazowieckie cechuje wysokie zróżnicowanie w poziomie życia mieszkańców i warunków rozwoju gospodarczego. Z jednej strony na terenie województwa mamy do czynienia z wysoko rozwiniętą pod względem gospodarczym stolicą kraju oraz jej okolicami, z drugiej zaś z terenami średnio lub relatywnie słabo rozwiniętymi, charakteryzującymi się ponadprzeciętnie wysoką stopą bezrobocia. Obserwacje te potwierdzają dane Głównego Urzędu Statystycznego za 2014 r., które wskazują, że problem wysokiej stopy bezrobocia w województwie mazowieckim dotyczy podregionów: radomskiego (21,8%), ciechanowskiego (16,9%) i ostrołęckiego (15,5%). Sytuacja ta przysparza licznych negatywnych skutków dla rynku pracy, w szczególności prowadzi do nierównomiernego rozkładu siły roboczej na terenie województwa.

Zgodnie z art. 26 rozporządzenia nr 1303/2013 każde państwo członkowskie, w tym Polska zostało zobowiązane do sporządzenia i wdrożenia programów operacyjnych na lata 2014–2020 zgodnie z postanowieniami umowy partnerstwa. W ramach programów operacyjnych cele tematyczne i priorytety inwestycyjne UE wybrane do realizacji w umowie partnerstwa są rozpisane na konkretne działania, w ramach których współfinansowane są projekty.

W programie PO WER przyjęto m.in. oś priorytetową I Osoby młode na rynku pracy, w ramach której realizowane jest wsparcie bezpośrednie dla osób młodych bez pracy, które będzie przyczyniało się do ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. W ramach I osi priorytetowej PO WER realizowany jest priorytet inwestycyjny 8ii trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się, ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży. Na realizację I osi priorytetowej PO WER w latach 2014–2020 ze środków EFS przeznaczono 170,2 mln euro dla regionów lepiej rozwiniętych (woj. mazowieckie) i 1 082,1 mln euro dla regionów słabiej rozwiniętych (pozostałe województwa). W ramach I osi priorytetowej PO WER zaplanowano do realizacji m.in. działanie 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe i poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z EFS. W SZOOP PO WER podano, że celem szczegółowym tego działania / poddziałania jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu⁴¹. Ostatecznymi odbiorcami wsparcia są osoby w wieku do 29 lat. W SZOOP

⁴¹ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych POWER: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/1960/SZOOP_PO_WER_14_20.pdf, s. 9.

PO WER na str. 11–13 określono, że typy projektów kwalifikowalne do współfinansowania w ramach Poddziałania 1.1.1, to instrumenty i usługi rynku pracy wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁴².

W RPO Woj. Śląskiego przyjęto m.in. oś priorytetową VII Regionalny rynek pracy. Oś priorytetowa VII RPO WSL została utworzona w oparciu o trzy priorytety inwestycyjne celu tematycznego 8 promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników, tj. 8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, 8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz 8v przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. Na realizację VII osi priorytetowej Regionalny rynek pracy RPO WSL w latach 2014–2020 ze środków EFS przeznaczono 224,4 mln euro. W ramach VII osi priorytetowej RPO WSL zaplanowano do realizacji m.in. działanie 7.2. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia). Ostatecznymi odbiorcami wsparcia są osoby w wieku powyżej 30 lat. W SZOOP RPO WSL podano, że celem szczegółowym tego działania / poddziałania jest wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia⁴³.

W RPO Woj. Zachodniopomorskiego przyjęto m.in. oś priorytetową VI Rynek pracy, która została utworzona w oparciu o pięć priorytetów inwestycyjnych celu tematycznego 8 promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników, tj. 8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, 8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, 8iv równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę, 8v adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, 8vi aktywne i zdrowe starzenie się. Na realizację VI osi priorytetowej Rynek pracy RPO WZP w latach 2014–2020 ze środków EFS przeznaczono 165,0 mln euro. W ramach VI osi priorytetowej RPO WZP zaplanowano do realizacji m.in. działanie 6.5. Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W SZOOP RPO WZP podano, że celem szczegółowym tego działania / poddziałania jest zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy⁴⁴. Ostatecznymi odbiorcami wsparcia są osoby w wieku powyżej 30 lat.

W dniach od 2 do 18 marca 2015 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie przeprowadził pierwszy nabór projektów do dofinansowania w ramach I osi priorytetowej Osoby młode na rynku pracy

⁴² Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zm.

⁴³ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WSL: https://rpo.slaskie.pl/czytaj/szczegolowy_opis_osi_priorytetowych_regionalnego_programu_operacyjnego_województwa_slaskiego_2014_20, s. 86.

⁴⁴ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WZP: http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/pliki/szoop_25032015.pdf, s. 251.

PO WER, działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z EFS PO WER 2014–2020⁴⁵. Po ocenie formalnej i merytorycznej złożonych wniosków zostało wybranych do dofinansowania z EFS 39 projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy z terenu woj. mazowieckiego. Okres realizacji tych projektów zaplanowano od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., a na ich realizację przeznaczono 92,0 mln zł.

W dniach od 18 czerwca do 2 lipca 2015 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach przeprowadził pierwszy nabór projektów do dofinansowania w ramach VII osi priorytetowej Regionalny rynek pracy RPO WSL, działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)⁴⁶. Po ocenie formalnej i merytorycznej złożonych wniosków zostało wybranych do dofinansowania z EFS 31 projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy z terenu woj. śląskiego. Okres realizacji tych projektów zaplanowano od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., a na ich realizację przeznaczono 64,3 mln zł.

W dniach od 15 czerwca do 3 lipca 2015 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie przeprowadził pierwszy nabór projektów do dofinansowania w ramach VI osi priorytetowej Rynek Pracy RPO WZP, działania 6.5 *Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych*⁴⁷. Po ocenie formalnej i merytorycznej złożonych wniosków zostało wybranych do dofinansowania z EFS 20 projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy z terenu woj. zachodniopomorskiego. Okres realizacji tych projektów zaplanowano od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2016 r., a na ich realizację przeznaczono 40,0 mln zł.

W umowie partnerstwa, w programach operacyjnych i w szczegółowych opisach osi priorytetowych ujęto wskaźniki do realizacji w ramach celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, osi priorytetowych i działań. Komisja Europejska zwraca szczególną uwagę na realizację zaplanowanych wskaźników. Zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1303/2013 Komisja Europejska, we współpracy z państwami członkowskimi, przeprowadza przegląd wyników programów w każdym państwie członkowskim w 2019 r. W ramach przeglądu wyników analizuje się osiągnięcie celów pośrednich programów na poziomie priorytetów.

Instytucje Zarządzające ustanowiły ramy wykonania programów operacyjnych. Zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia nr 1303/2013 ramy wykonania składają się z celów pośrednich ustanowionych na 2018 r. dla każdego priorytetu, z wyjątkiem priorytetów na rzecz pomocy technicznej oraz programów na rzecz instrumentów finansowych, oraz z celów końcowych ustalonych na 2023 r. Cele pośrednie i końcowe przedstawiane są zgodnie ze wzorem określonym w ww. załączniku. W 2019 r. Komisja powinna przeprowadzić przegląd wyników na podstawie ram wykonania i we współpracy z państwami członkowskimi. Wyniki tego przeglądu będą stanowiły podstawę do rozdysponowania rezerwy wykonania stanowiącej 6% środków przeznaczonych m.in. na rzecz EFS, zgodnie z art. 20 rozporządzenia nr 1303/2013.

⁴⁵ <http://www.power.gov.pl/nabory/11-wsparcie-osob-mlodych-pozostajacych-bez-pracy-na-regionalnym-ryнку-pracy-projekty-pozakonkursowe-województwo-mazowieckie/>

⁴⁶ <https://rpo.slaskie.pl/lisi/nabor/7>

⁴⁷ <http://www.rpo.wzp.pl/skorzystaj/nabory/65-kompleksowe-wsparcie-dla-osob-bezrobotnych-nieaktywnych-zawodowo-i-poszukujacych-pracy-znajdujacych-sie-w-szczegolnie-trudnej-1>

Zgodnie z art. 125 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 9 ust. 2 pkt 5), 8), 10), 11) ustawy wdrożeniowej odpowiedzialność za realizację wskaźników w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych, przyjętych w dokumentach programowych w zakresie niezbędnym dla zapewnienia spójnych danych w odniesieniu do głównych, bezpośrednich efektów interwencji podejmowanych w ramach umowy partnerstwa, leży po stronie IZ.

Monitorowanie postępów w realizacji wskaźników kluczowych, według pkt. 6) podrozdziału 3.1.2 *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych*, oparte jest o dane zagregowane z poziomu projektów, pochodzące z centralnego systemu teleinformatycznego, obejmujące wartości wykazane w kolejnych zatwierdzonych wnioskach o płatność (dotyczy wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego). Wartości dotyczące rezultatów długoterminowych wykazywane są co do zasady na podstawie badań ewaluacyjnych, które prowadzone są w oparciu o dane uczestników projektów. Osiągnięte wartości wskaźników sprawozdawane we wnioskach o płatność odnoszą się do stanu rzeczywistego i efektów faktycznie osiągniętych, z uwzględnieniem stanu zaawansowania finansowego całego projektu oraz poziomu jego finansowego rozliczenia.

W styczniu 2015 r. Minister Infrastruktury i Rozwoju na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy wdrożeniowej opracował wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020⁴⁸. W ww. wytycznych określono warunki i procedury realizacji projektów PUP w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków EFS w perspektywie finansowej na lata 2014–2020, dla których źródłem finansowania jest Fundusz Pracy. W umowie partnerstwa na str. 132 określono m.in. podstawowe zasady wsparcia w ramach polityki spójności realizowanego w celu tematycznym nr 8. Zgodnie z tymi zasadami, wszystkie przedsięwzięcia dotyczące aktywizacji zawodowej realizowane w ramach celu tematycznego nr 8 muszą obowiązkowo uwzględniać efektywność zatrudnieniową. W umowie partnerstwa polska administracja została zobowiązana do cyklicznego określania minimalnych wartości efektywności zatrudnieniowej z uwzględnieniem specyfiki grupy docelowej oraz zróżnicowania terytorialnego w poziomie bezrobocia, a także dotychczasowych doświadczeń, w tym tych wynikających z realizacji projektów ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007–2013. Zgodnie z zapisami umowy partnerstwa metodologia liczenia efektywności zatrudnieniowej powinna być jednolita dla wszystkich działań z obszaru aktywizacji zawodowej, tak by pozwalało to na dokonywanie analiz porównawczych. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju opracowało zasady dotyczące efektywności zatrudnieniowej, w tym jednolitą metodologię pomiaru efektywności zatrudnieniowej, która została zawarta w podrozdziale 3.2 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020*⁴⁹ zatwierdzonych 22 lipca 2015 r.

Za przygotowanie programów operacyjnych oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli programów odpowiedzialne są instytucje zarządzające (IZ). Rolę IZ programem operacyjnym dla PO WER pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, w przypadku RPO rolę IZ pełnią zarządy województw. IZ w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego odpowiada za całokształt zagadnień związanych z zarządzaniem programem, w zakresie określonym

⁴⁸ http://www.power.gov.pl/media/1226/1Wytyczne_w_zakresie_realizacji_projektow_finansowanych_ze_srodkow_FP_022015.pdf

⁴⁹ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/6942/Wytyczne_w_zakresie_realizacji_przedsiwziec_w_obszarze_rynk_u_pracy_15_07_2015.pdf

przepisami art. 125 rozporządzenia nr 1303/2013, zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansowego. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z wdrażaniem programu IZ przygotowuje i wydaje między innymi dokumenty – szczegółowy opis priorytetów programu operacyjnego i opis systemu zarządzania i kontroli. Regulują one szczegółowo zasady wdrażania programu, a także określają kompetencje instytucji zaangażowanych w realizację programu oraz wzajemne relacje między nimi. IZ może też wydawać wytyczne programowe regulujące kwestie szczegółowe dla danego krajowego albo regionalnego programu operacyjnego oraz inne dokumenty. Treść dokumentów przygotowywanych przez instytucję zarządzającą nie może stać w sprzeczności z zapisami dokumentów o charakterze horyzontalnym, takich jak wytyczne horyzontalne (które regulują kwestie dotyczące różnych aspektów wdrażania obowiązujące w całym systemie realizacji programów polityki spójności i są wydawane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego). Poza funkcjami związanymi z zarządzaniem i kontrolą, instytucjom zarządzającym powierzone zostały zadania związane z certyfikacją wydatków do KE, zgodnie z przepisami art. 123 rozporządzenia nr 1303/2013. Warunkiem niezbędnym dla pełnienia przez instytucję zarządzającą zadań związanych z certyfikacją w ramach danego programu operacyjnego jest zapewnienie rozdzielenia realizacji zadań zarządczo-kontrolnych od certyfikacji.

Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia nr 1303/2013 instytucja zarządzająca może powierzyć realizację części zadań związanych z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem programu, na poziomie osi priorytetowej, jednej albo większej liczbie instytucji pośredniczących (IP). Zadania IP w ramach I osi priorytetowej PO WER wykonują Wojewódzkie Urzędy Pracy. Zadania IP w ramach VII osi priorytetowej RPO WSL wykonuje Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, Zadania IP w ramach VI osi priorytetowej RPO WZP wykonuje Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. Delegacja uprawnień odbywa się na drodze porozumienia, zawieranego pomiędzy IZ a daną instytucją pośredniczącą. Porozumienie to określa szczegółowo zakres zadań instytucji pośredniczącej oraz prawa i obowiązki obu stron porozumienia. Delegacja uprawnień nie może dotyczyć zagadnień związanych z certyfikacją wydatków do Komisji Europejskiej. Dokonując delegacji, IZ zachowuje całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji programu.

Powiatowe Urzędy Pracy wykonują zadania beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnych Programów Operacyjnych.

Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy, które zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, działają w celu:

- 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia;
- 2) rozwoju zasobów ludzkich;
- 3) osiągnięcia wysokiej jakości pracy;
- 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej;
- 5) zwiększania mobilności na rynku pracy.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 6 tej ustawy do zadań ministra właściwego do spraw pracy należy planowanie i realizacja we współpracy z ministrem do spraw rozwoju regionalnego, zadań z zakresu promocji zatrudnienia realizowanych przez instytucje rynku pracy, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w zakresie należącym do jego kompetencji.

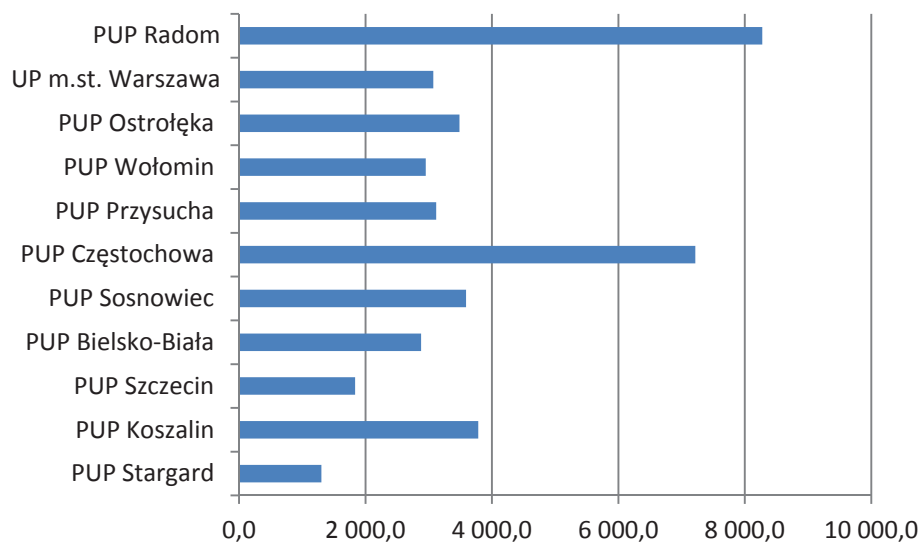
Wykaz jednostek, w których przeprowadzono kontrolę wraz z osobami odpowiedzialnymi i jednostkami organizacyjnymi NIK, które przeprowadziły czynności kontrolne

Lp.	Jednostki, w których przeprowadzono kontrole	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność			Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Okres pełnienia funkcji		
1.	Ministerstwo Rozwoju	Elżbieta Bieńkowska	Minister Infrastruktury i Rozwoju	od 27 listopada 2013 r. do 22 września 2014 r.	Departament Administracji Publicznej	
		Maria Wasiak	Minister Infrastruktury i Rozwoju	od 22 września 2014 r. do 16 listopada 2015 r.		
		Mateusz Morawiecki	Minister Rozwoju i Finansów	od 16 listopada 2015 r.		
2.	Urząd Pracy m.st. Warszawy	Wanda Adach	Dyrektor Urzędu Pracy m.st. Warszawy	od 1 kwietnia 2008 r.		
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu	Józef Bakuła	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu	od 16 kwietnia 2003 r.		
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce	Jacek Małkowski	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce	od 1 czerwca 2004 r.		
5.	Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie	Jolanta Tłaga	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie	od 1 lipca 2000 r.		
6.	Powiatowy Urząd Pracy w Przysusze	Jan Kwaśniewski	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze	od 1 czerwca 2004 r.		
7.	Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego	Mirosław Sekuła	Marszałek Województwa Śląskiego	od 21 stycznia 2013 r. do 1 grudnia 2014 r.		Delegatura NIK w Katowicach
		Wojciech Saługa	Marszałek Województwa Śląskiego	od 1 grudnia 2014 r.		
8.	Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	Grażyna Klamek	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie	od 1 stycznia 2012 r.		
9.	Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu	Jolanta Goncerz	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Sosnowcu	od 1 lipca 2013 r. do 9 grudnia 2014 r.		
		Andrzej Madej	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Sosnowcu	od 10 grudnia 2014 r.		
10.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej	Leszek Stokłosa	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej	od 1 czerwca 2004 r.		
11.	Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego	Olgierd Geblewicz	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego	od 29 listopada 2010 r.	Delegatura NIK w Szczecinie	
12.	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	Dorota Tyszkiewicz-Janik	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie	od 1 czerwca 2004 r.		
13.	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Henryk Kozłowski	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie	od 22 marca 2007 r.		
14.	Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie	Patrycja Gross	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie	od 9 lutego 2010 r.		

Wykaz projektów objętych kontrolą

Lp.	Nazwa i adres beneficjenta realizującego projekt	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy o dofinansowanie projektu	Kwota przyznanego dofinansowania (w zł)	Termin zakończenia projektu
województwo mazowieckie					
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie radomskim i m. Radom (I)	29.06.2015	10 593 300	31.12.2015
2.	Urząd Pracy m.st. Warszawy	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w m.st. Warszawie (I)	17.06.2015	4 588 600	31.12.2015
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Ostrołęka i powiecie ostrołęckim (I)	26.06.2015	3 495 200	31.12.2015
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wołomińskim (I)	17.06.2015	3 454 900	31.12.2015
5.	Powiatowy Urząd Pracy w Przysusze	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie przysuskim (I)	26.06.2015	3 121 200	31.12.2015
województwo śląskie					
6.	Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie (I)	21.09.2015	8 309 700	31.12.2015
7.	Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sosnowcu (I)	25.09.2015	3 662 000	31.12.2015
8.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej	Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej (I)	17.09.2015	3 193 700	31.12.2015
województwo zachodniopomorskie					
9.	Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29 roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Szczecin	09.10.2015	4 715 320	31.03.2016
10.	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29 roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Koszalin	22.09.2015	4 434 680	31.03.2016
11.	Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie	Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29 roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie stargardzkim	22.09.2015	2 942 710	31.03.2016

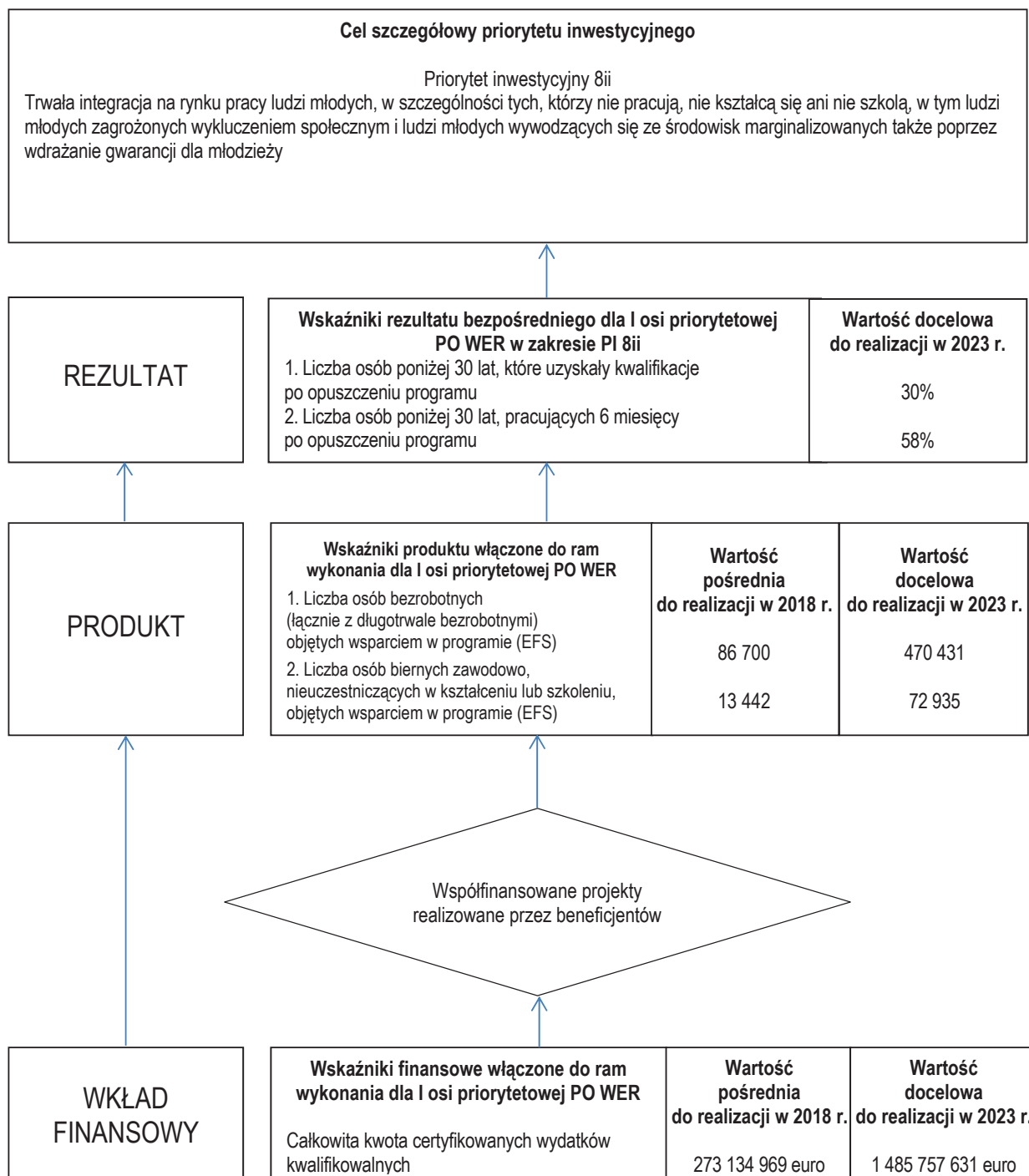
Kwoty wydatków rozliczone w ramach projektów objętych kontrolą NIK (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

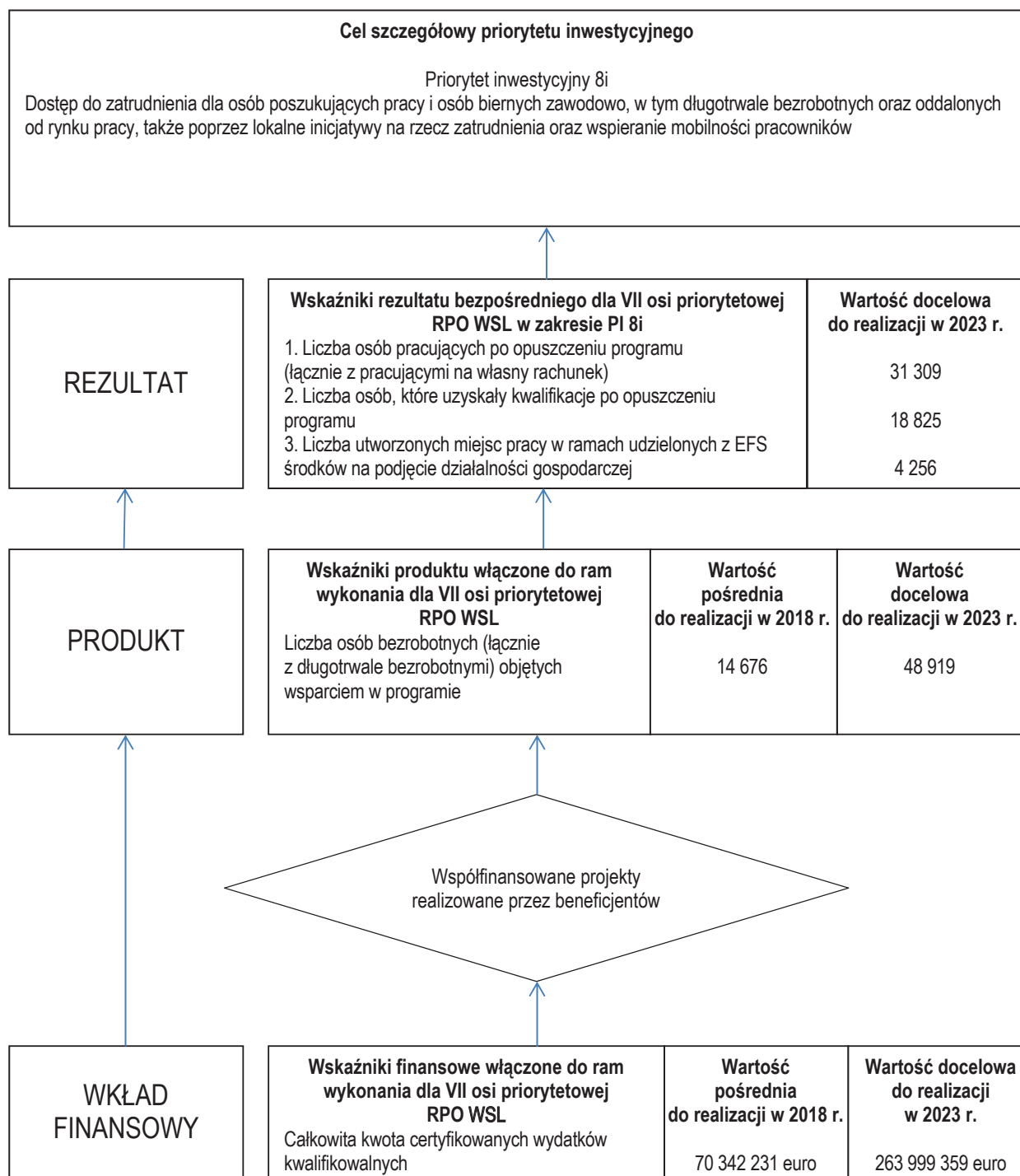
System wskaźników priorytetów inwestycyjnych 8i i 8ii w ramach I osi priorytetowej PO WER, VII osi priorytetowej RPO WSL i VI osi priorytetowej RPO WZP

System wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8ii w ramach I osi priorytetowej PO WER objętych kontrolą NIK

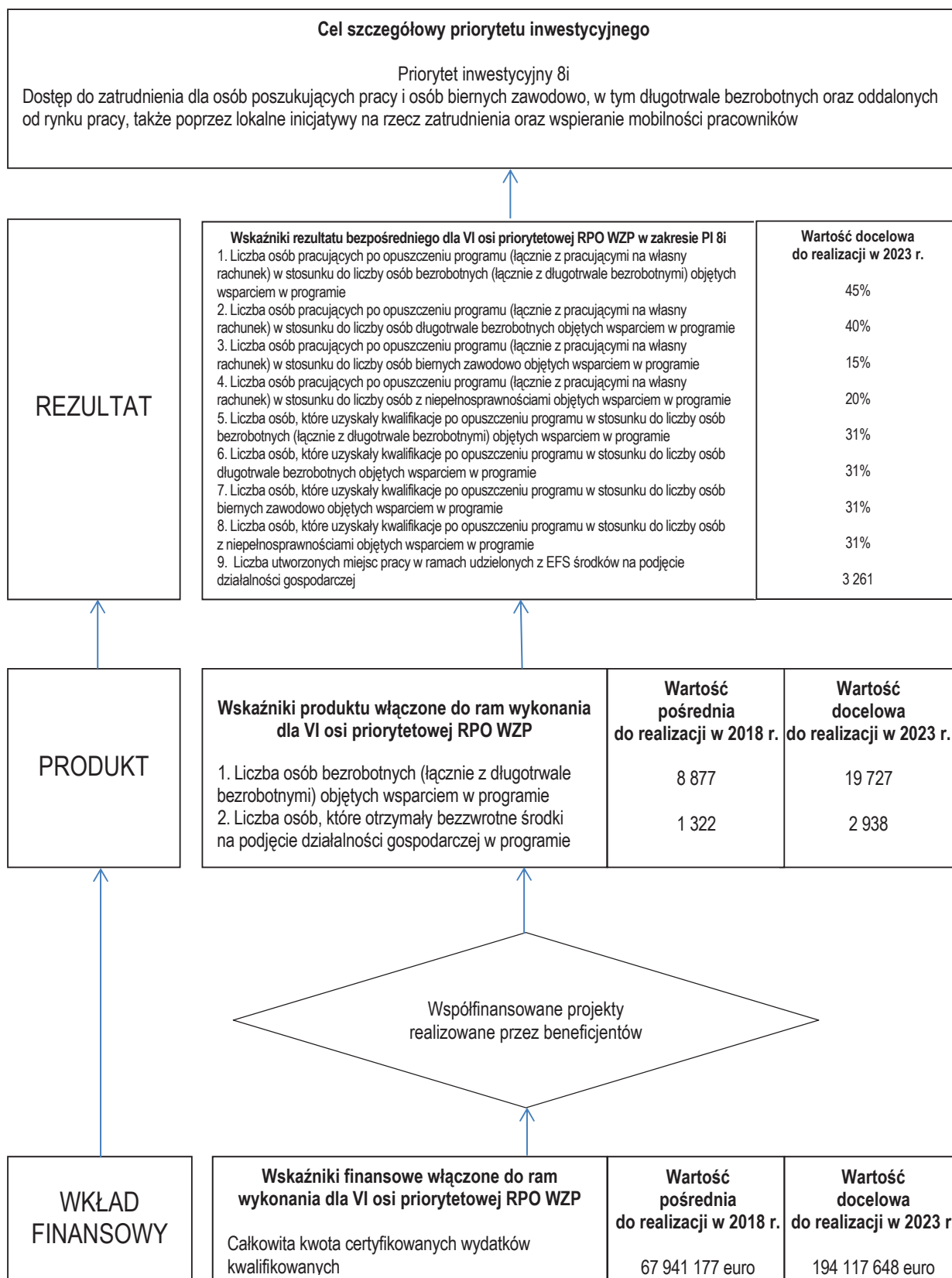
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie PO WER.

System wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8i w ramach VII osi priorytetowej RPO WSL objętych kontrolą NIK

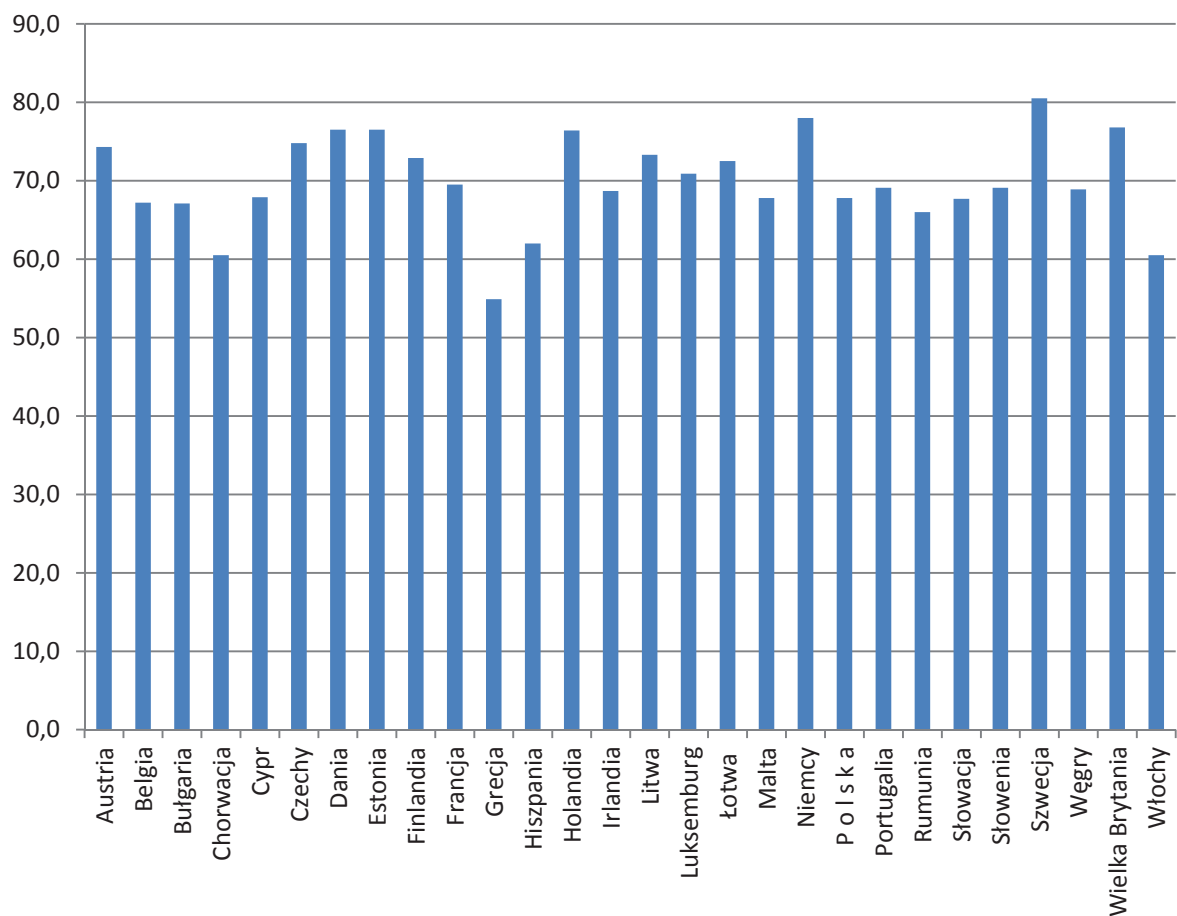
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie RPO WSL.

System wskaźników priorytetu inwestycyjnego 8i w ramach VI osi priorytetowej RPO WZP objętych kontrolą NIK

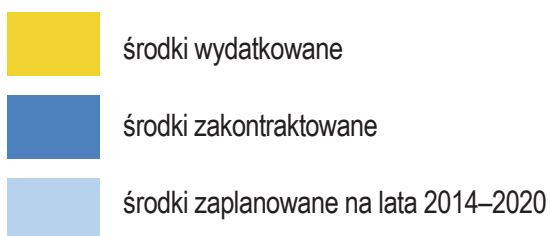
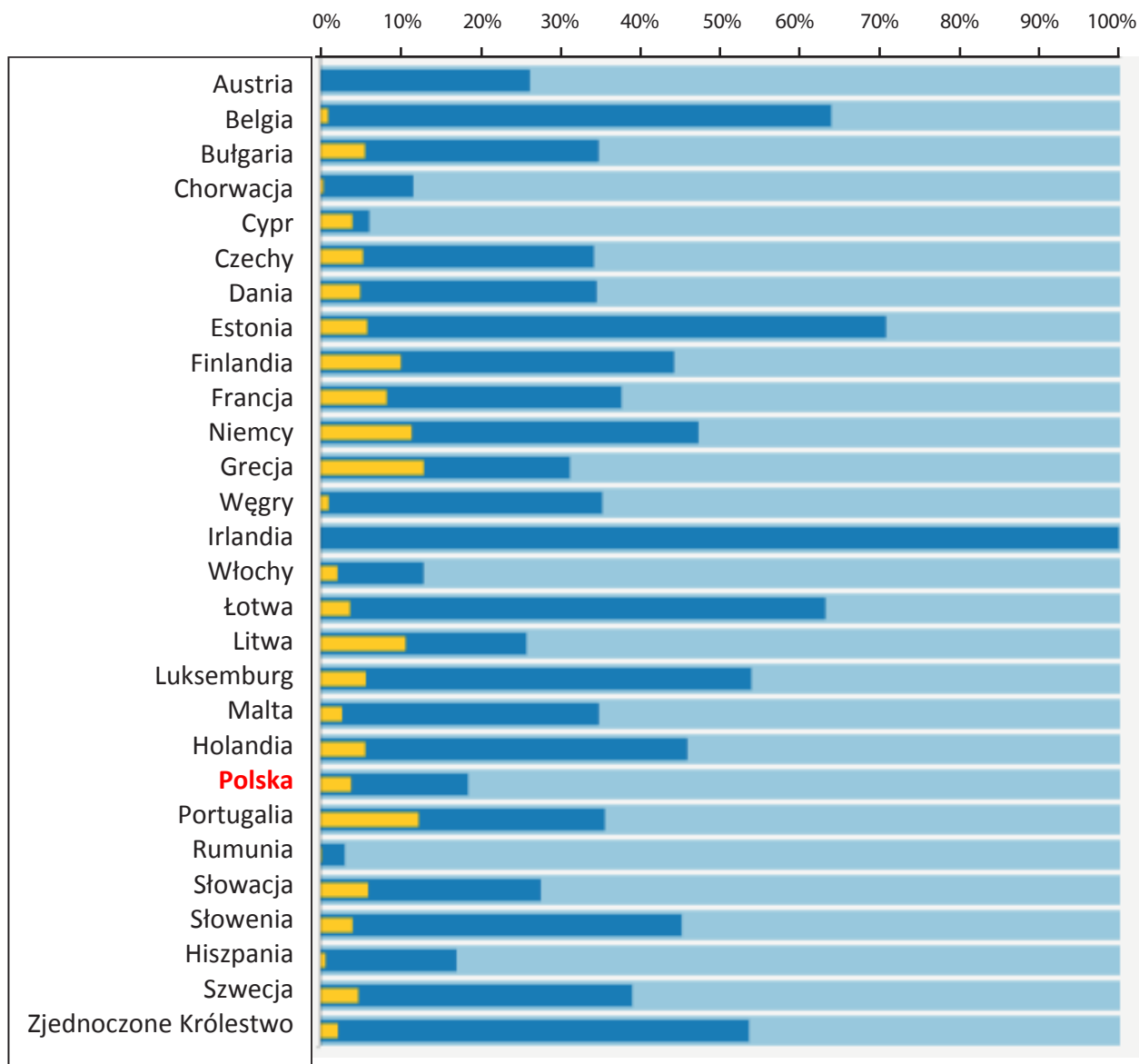
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie RPO WZP.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata w państwach członkowskich Unii Europejskiej w 2015 r. (w %)

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego: [http://stat.gov.pl/statystyka-miedzynarodowa/porownania-miedzynarodowe /tablice-o-krajach-wedlug-tematow/wskazniki-monitorujace-europa-2020](http://stat.gov.pl/statystyka-miedzynarodowa/porownania-miedzynarodowe/tablice-o-krajach-wedlug-tematow/wskazniki-monitorujace-europa-2020).

Wykorzystanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego w odniesieniu do środków zakontraktowanych i środków zaplanowanych na lata 2014–2020 w państwach członkowskich UE według stanu na 6 marca 2017 r. (w %)

Źródło: Dane Komisji Europejskiej: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/esf#>.

Wykaz aktów prawnych, dokumentów programowych i wytycznych dotyczących kontrolowanej tematyki

Akty prawne:

Prawo unijne

1. Rozporządzenie PE i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, EURATOM) nr 1605/2002 (Dz. Urz. UE L 298 z 26.10.2012, s. 1, ze zm.).
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.).
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 470, ze zm.).
4. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L 69 z 8.03.2014, s. 65, ze zm.).
5. Komunikat Komisji Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (KOM(2010)2020 wersja ostateczna).

Prawo polskie

1. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1167 i poz. 1948).
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922).

Dokumenty programowe

1. Umowa partnerstwa: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf.
2. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój: https://www.POWER.gov.pl/media/943/POWER_zatwierdzony_przez_KE_171214.pdf.
3. Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego: https://rpo.slaskie.pl/dokument/rpo_wsl_2014_2020_przyjety_przez_ke_18_12_2014_r.
4. Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego: http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/dokument_rpo_15.pdf.
5. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych PO WER: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/1960/SZOOP_PO_WER_14_20.pdf.
6. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WSL: https://rpo.slaskie.pl/czytaj/szczegolowy_opis_osi_priorytetowych_regionalnego_programu_operacyjnego_województwa_slaskiego_2014_20.
7. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WZP: http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/pliki/szoop_25032015.pdf.

Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego

1. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020 z 10 kwietnia 2015 r.: https://www.mr.gov.pl/media/2155/Wytyczne_kwalifikowalnosc_wydatkow_EFFR_EFS_FS_2014_20.pdf, rozdziały: 5. Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów, 6. Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków, 8. Szczegółowe warunki i procedury kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Społecznego. Od 14 października 2016 r. obowiązują nowe wytyczne w przedmiotowym zakresie.
2. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014–2020 z 22 kwietnia 2015 r.: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/2273/wytyczne_nr_13_220415.pdf.
3. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-sprawozdawczosci-na-lata-2014-2020/>.
4. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014–2020: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/1618/Wytyczne_gromadzenie_danych_20150303_zatwierdzone.pdf.
5. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020 z 30 stycznia 2015 r.: http://www.POWER.gov.pl/media/1226/1Wytyczne_w_zakresie_realizacji_projektow_finansowanych_ze_srodkow_FP_022015.pdf.
6. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014–2020 z 22 lipca 2015 r.: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/6942/Wytyczne_w_zakresie_realizacji_przedsiwziec_w_obszarze_ryнку_pracy_15_07_2015.pdf. Od 2 listopada 2016 r. obowiązują nowe wytyczne w przedmiotowym zakresie.

Wykaz literatury fachowej i artykułów dotyczących przedmiotu kontroli

1. Buchwald, A.: *Efektywność aktywnych programów rynku pracy w Polsce. Ujęcie regionalne*. Poznań, 2009.
2. Cichosz, J.: *Niedopasowania strukturalne na rynku pracy województwa mazowieckiego*. Warszawa 2011.
3. Culepa, M., Rotkiewicz, M., Wołoszyn-Kądziołka, D.: *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – komentarz*. Warszawa, 2015.
4. Dorożyński, T.: *Znaczenie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla rynku pracy w Polsce*: <https://ekonom.ug.edu.pl/web/download.php?OpenFile=944>.
5. Dorożyński, T., Urbaniak, W.: *Rola funduszy strukturalnych UE w promocji zatrudnienia w świetle doświadczeń powiatowych urzędów pracy w województwie łódzkim*. Łódź, 2012.
6. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2015 r.*: <https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/efektywnosc-podstawowych-form-promocji-zatrudnienia-i-aktywizacji-zawodowej-w-latach-2007-2009/>.
7. Wiśniewski, Z., Dolny, E. (red.): *Rynek pracy w Polsce w procesie integracji z Unią Europejską. Aspekty makroekonomiczne i regionalne*. Toruń 2008.
8. Wiśniewski, Z., Zawadzki, K. (red.): *Aktywna polityka rynku pracy w Polsce w kontekście europejskim*. Toruń 2010.

Wykaz organów, którym przekazano Informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju i Finansów
8. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
9. Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
10. Przewodniczący Sejmowej Komisji ds. Unii Europejskiej
11. Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
12. Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej
13. Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
14. Marszałek Województwa Śląskiego
15. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

BK-II.0810.5.2016.JP
IK: 55642

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

stosownie do przekazanej w dniu 25 kwietnia 2017 r. *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*¹, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², przedkładam poniżej stanowisko do przedmiotowego dokumentu.

1. *Odnosząc się do wysokości wskaźnika produktu Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie w odniesieniu do celu pośredniego na 2018 r. uzyskanego na koniec czerwca 2016 r. opisanego w:*

- 1) Rozdziale 2.2. *Synteza wyników kontroli*, punkt 1 oraz
- 2) Rozdziale 3.1. *Ustanowienie wskaźników finansowych i rzeczowych oraz monitorowanie przez IZ stanu realizacji programów operacyjnych w zakresie osiągnięcia zakładanych rezultatów dotyczących zatrudnienia*, punkt 3.1.1, akapit trzeci.

Należy zwrócić uwagę, że Najwyższa Izba Kontroli³ wskazała na osiągnięcie wartości wskaźnika produktu Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (EFS) w odniesieniu do wartości pośredniej oraz końcowej w oparciu o dane zawierające błąd rachunkowy. W informacji kwartalnej PO WER⁴ za II kwartał 2016 r. IZ PO WER omyłkowo wskazała wyższą niż faktycznie osiągnięta wartość kumulatywną (od początku wdrażania Programu). Wynikało to z błędnego zsumowania prawidłowo wykazanych wartości z poszczególnych kwartałów. Właściwa wartość w przypadku ww. wskaźnika wynosi 48 850 tys. osób, co na dany moment oznacza osiągnięcie wartości pośredniej na poziomie 56,3% oraz wartości docelowej na poziomie 10,4%.

Podkreślić przy tym należy, że przekazane NIK wyjaśnienia dotyczące zaawansowania w osiągnięciu zaplanowanych celów *Programu* pozostają aktualne - stanowisko IZ PO WER odnosiło się do prośby NIK dotyczącej wyjaśnień w zaawansowaniu realizacji planów rocznych. Wymieniony wyżej wskaźnik w połowie 2016 r. osiągnął wartość na poziomie 101% celu określonego na koniec 2016 r.

W związku z powyższym, zwracam się z prośbą o sprostowanie danych zawartych w przedmiotowej *Informacji* stosownie do powyższych wyjaśnień.

2. *Odnosząc się do wysokości średniego wskaźnika efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, uzyskanego we wszystkich powiatowych urzędach pracy w 2015 r. (75,89%), opisanego w Rozdziale 2.2. Synteza wyników kontroli, punkt 3.*

Należy zwrócić uwagę, że ze względu na zastosowanie innej metodologii przy wyliczaniu efektywności zatrudnieniowej w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Pracy, w tym m.in. różnice w klasyfikowaniu okresu zatrudnienia, czy rodzaju umowy, wykorzystanie danych dotyczących efektywności zatrudnieniowej dla osób zaktywizowanych ze środków Funduszu Pracy w przedmiotowej *Informacji* nie jest uzasadnione. Wartości prezentowane dla projektów współfinansowanych z EFS są wyliczane na innych zasadach i z uwzględnieniem innego rodzaju warunków niż efektywność mierzona przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie

¹ Dalej: Informacja.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

³ Dalej: NIK.

⁴ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Mając powyższe na uwadze, IZ PO WER prosi o usunięcie z przedmiotowej *Informacji* odwołań dotyczących efektywności zatrudnieniowej ze środków Funduszu Pracy.

3. *Odnośząc się do informacji przedstawionych w Rozdziale 2.2. Synteza wyników kontroli, punkt 7, tiret trzecie, dotyczących zawarcia 21 umów stażowych (spośród 36) przed spełnieniem przez bezrobotnych warunków kwalifikowalności do projektu i przed wyrażeniem przez nich zgody na przetwarzanie danych osobowych.*

Uprzejmie informuję, iż w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój nie określono wymogu składania przez uczestników, w momencie ich przystąpienia do udziału w projekcie, zgody na przetwarzanie danych osobowych. Niniejsze dane przetwarzane są na podstawie przepisów prawa, tj.:

- art. 54 ust. 2, art. 59 ust. 1, art. 65, art. 74 ust 1 i 3, art. 115, art. 122, art. 125 ust. 2. lit d) oraz art. 125 ust 4 lit a), art. 125 ust 5 i 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 oraz powiązany z tym rozporządzeniem Załącznik XIII (Kryteria desygnacji) - punkt 3.A.iv;
- art. 5 oraz art. 19 ust. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 wraz z załącznikiem I i II do tego rozporządzenia;
- art. 9 ust. 2, art. 22, 23, 24 i 26 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146).

Jednocześnie, pragnę poinformować, iż zgodnie z art. 24. ust. 1. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁵, w przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę o:

- 1) adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku;
- 2) celu zbierania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych;
- 3) prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania;
- 4) dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej.

W celu potwierdzenia wywiązania się z powyższego zobowiązania, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, z chwilą przystąpienia do projektu każdy uczestnik projektu składa oświadczenie o przyjęciu przez niego do wiadomości informacji, o których mowa w ww. art. 24.

W związku z powyższym, uprzejmie proszę o skorygowanie zapisów przedmiotowej *Informacji* w powyższym zakresie.

4. *Problemy i trudności zidentyfikowane przez urzędy w trakcie realizacji Programu:*

4.1 Uwaga IZ RPO WSL⁶.

Odnośząc się do uwagi opisanej na str. 18 przedmiotowej *Informacji*, w akapicie czwartym, tiret pierwsze, w zakresie problemów zgłoszonych przez IZ RPO WSL w informacji kwartalnej dla IK UP⁷ za III kwartał 2016 r., związanych z wprowadzaniem do SL2014 wniosków o płatność, wyjaśniam co następuje.

⁵ (Dz. U. z 2016 r. poz.922).

⁶ Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

⁷ Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, tj. Ministerstwo Rozwoju.

W ww. systemie funkcjonuje walidacja, która uniemożliwia wykazanie jako rozliczenie zaliczki kwoty większej niż kwota dotychczas otrzymanych zaliczek. W ocenie Ministerstwa Rozwoju walidacja jest zasadna, ponieważ trudno interpretować rozliczenie zaliczki stanowiącej np. 150%.

W systemie nie ma żadnych mechanizmów, które uniemożliwiałyby rejestrację wniosku o płatność z kwotą dofinansowania przekraczającą kwoty otrzymanych transz zaliczek. Wskazane zostało rozwiązanie stosowane już w poprzedniej perspektywie, w wielu programach operacyjnych, że dofinansowanie do wysokości wypłaconych transz zaliczki stanowi rozliczenie zaliczki, a nadwyżka ponad tę kwotę stanowi refundację.

IZ RPO WSL zgłosiło opisany problem w dniu 26 sierpnia 2016 r. w dedykowanym do tego narzędziu. Odpowiedź zgodną z wyżej opisanym sposobem rozwiązania problemu przekazano w dniu 29 sierpnia 2016 r. W dniu 29 listopada 2016 r. problem został zamknięty (jako rozwiązany) przez instytucję zgłaszającą. Do chwili obecnej nie były sygnalizowane inne problemy związane ze stosowaniem zaproponowanego rozwiązania.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że Ministerstwo Rozwoju nie odnotowało żadnego innego problemu związanego z brakiem możliwości wprowadzenia do SL2014 wniosków o płatność.

4.2 Uwaga Powiatowego Urzędu Pracy⁸ w Ostrołęce.

Odnosząc się do uwagi opisanej na str. 26 przedmiotowej *Informacji*, w ostatnim tiret, w zakresie problemów w działaniu systemu, zgłoszonych przez PUP w Ostrołęce, przekładających się na jakość sporządzonych wniosków, wyjaśniam co następuje.

PUP w Ostrołęce zrealizował jeden projekt POWR.01.01.01-14-0001/15, w ramach którego złożył trzy wnioski o płatność. Dwa pierwsze wnioski zostały zatwierdzone w 4 wersji, a wniosek końcowy w wersji 3. Powodem konieczności tworzenia nowych wersji wniosku były przesłanki merytoryczne, a nie problemy techniczne jakie wskazywał PUP w Ostrołęce. Dowodem na to są listy sprawdzające, załączone w systemie dla każdej wersji wniosku, zamieszczone przez pracownika z instytucji je oceniającej.

Przykładem błędu było:

- *NIP wystawcy dokumentu/PESEL – „zgodnie z otrzymanym 4 listopada 2015 r. stanowiskiem IZ PO WER w punkcie tym należy wpisać numer NIP Powiatowego Urzędu Pracy, gdy wystawcą rozliczanego dokumentu jest PUP”;*
- *„Beneficjent błędnie wypełnił dane w formularzu „Monitorowanie uczestników projektu” dotyczące telefonów kontaktowych (tj. Pana Piotra ..... oraz Pani Pauli .....). Ponadto Beneficjent nie uwzględnił zaleceń pokontrolnych dotyczących formularza pn. „Monitorowanie uczestników”, które były wykazane podczas kontroli przeprowadzonej w siedzibie PUP Ostrołęka w dniach 26-27-30 listopada 2015 r.”;*
- *w kolejnym wniosku: „Nieuwzględnienie rekomendacji z kontroli we wniosku o płatność. Beneficjent nie dokonał zmian, które miały być uwzględnione w końcowym wniosku o płatność”;*
- *„Beneficjent błędnie wskazał status uczestników projektu: „Osoba w innej niekorzystnej sytuacji społecznej (innej niż wymienione powyżej)”. Należy przeanalizować przekazane dane w tym zakresie uwzględniając fakt, że osoby z terenów wiejskich należy zawsze wykazywać jako osoby w innej niekorzystnej sytuacji społecznej, podobnie jak osoby zamieszkujące w mieście (w rozumieniu polskiego podziału terytorialnego, które zalicza się ze względu na gęstość zaludnienia do kategorii DEGURBA 3 (obszar wiejski)”;*
- *„Wykazano osoby, które będą objęte wsparciem w następnym okresie sprawozdawczym (...). Występują rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w zakładce Monitorowanie uczestników i w Postępie rzeczowym dotyczącym liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz w podziale ogólnej liczby kobiet i mężczyzn w projekcie”.*

4.3 Uwaga PUP w Koszalinie.

Odnosząc się do uwagi, opisanej na str. 34 przedmiotowej *Informacji*, w tiret drugim, zgodnie z którą PUP w Koszalinie wśród powodów trudności w realizacji projektów jako jedną z przyczyn wskazał późne udzielenie dostępu do SL2014, tj. dopiero 5 stycznia 2016 r. i wynikającą z tego konieczność wprowadzenia danych dużej liczby uczestników do SL2014 w krótkim czasie, wyjaśniam co następuje.

Dostęp do systemu ze strony beneficjentów następuje po wprowadzeniu informacji o podpisanej umowie o dofinansowanie przez pracowników instytucji podpisującej umowę z beneficjentem. Za wprowadzenie

⁸ Dalej: PUP.

umowy w tym przypadku odpowiadali pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie, którzy umowę podpisaną 22 września 2015 r. wprowadzili do systemu dopiero 5 stycznia 2016 r. Problem z opóźnieniem w uzyskaniu dostępu do systemu przez beneficjenta nie ma związku ze sposobem działania systemu.

5. *Uwaga redakcyjna*

W *Wykazie stosowanych pojęć i skrótów* oraz w dalszych częściach dokumentu błędnie używane są pojęcia, takie jak „SL2014” oraz „centralny system teleinformatyczny”. Pojęcia te nie są tożsame, SL2014 jest aplikacją główną centralnego systemu teleinformatycznego, w związku z czym uprzejmie proszę o skorygowanie błędnie użytych pojęć w treści *Informacji*.

Z poważaniem,

z up.
MINISTER
Paweł Choraży
Podsekretarz Stanu

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KAP.430.018.2016

Warszawa, 18 maja 2017 r.

OPINIA

do stanowiska Ministra Rozwoju i Finansów (podpisanego z up. przez Podsekretarza Stanu)
z dnia 8 maja 2017 r. w sprawie *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*, przesłanej Ministrowi Rozwoju i Finansów

Na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ przedstawiam opinię do stanowiska w sprawie *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*.

1. Wartości wskaźnika produktu *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (EFS)* w odniesieniu do celu pośredniego na 2018 r. i celu końcowego na 2023 r. zostały ustalone przez NIK na podstawie sporządzonych i zatwierdzonych przez Instytucję Zarządzającą Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (dalej IZ PO WER) informacji kwartalnych z realizacji na dzień 30 czerwca 2016 r. ram wykonania I Osi priorytetowej PO WER. W stanowisku Ministra do *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia* w pkt. 1 poinformowano, że IZ PO WER omyłkowo wskazała wyższą, niż faktycznie osiągniętą wartość kumulatywną (od początku wdrażania Programu) oraz że wynikało to z błędnego zsumowania przez IZ prawidłowo wykazanych wartości z poszczególnych kwartałów. Zdaniem NIK nie ma zatem możliwości zmiany w informacji o wynikach kontroli ustalonych w procesie kontrolnym wartości ww. wskaźnika w ramach I Osi priorytetowej PO WER jako oczywistej omyłki pisarskiej na podstawie art. 35c ustawy o NIK, a ponadto NIK nie ma możliwości zweryfikowania nowych, zmienionych danych podanych przez Ministra w stanowisku do *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*.
2. Informuję, że w *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia* średni wskaźnik efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, uzyskany we wszystkich powiatowych urzędach pracy w 2015 r., który wyniósł 75,89%, został zaczerpnięty ze strony internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, co wskazano w przypisie. Wskaźnik ten został wykorzystany przez NIK jako ilustracja do zgromadzonego materiału. Ponadto NIK dodatkowo

¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

według własnej metodologii², przyjętej w programie kontroli, przedstawiła wyniki badania trwałości zatrudnienia na próbie 357 uczestników kontrolowanych projektów, przeprowadzonego przez kontrolerów blisko rok po zakończeniu udziału w projektach. Odnosząc się natomiast do ww. wskaźnika efektów zatrudnienia, w informacji o wynikach kontroli wykorzystane zostały dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wyliczone zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³. Umożliwia to porównanie osiągniętych efektów kontrolowanych projektów z innymi projektami finansowanymi z Funduszu Pracy.

3. Odnośnie kwestii składania oświadczeń przez uczestników projektu o przyjęciu do wiadomości informacji, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁴ informuję, że w kontroli NIK stwierdziła i opisała w *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*, że umowy stażowe z bezrobotnymi (21 umów stażowych spośród 36 umów) zostały zawarte przed wyrażeniem przez nich zgody na przetwarzanie danych osobowych. Faktycznie powinny od nich być zebrane oświadczenia, jednakże, co jest istotą nieprawidłowości, oświadczenia te były zbierane przez powiatowy urząd pracy później, nie przy zawieraniu umów stażowych. Nieprawidłowość ta, co zaznaczono w informacji o wynikach kontroli, miała charakter formalny i nie miała znaczenia dla osiągnięcia celów projektu przez Urząd.
4. Stanowisko do *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia* w pkt. 4.1 zawiera dodatkowe wyjaśnienia Ministra Rozwoju i Finansów odnośnie rozwiązania problemu z wprowadzaniem danych do systemu informatycznego SL2014, wskazanych przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego (dalej IZ RPO WSL) w informacji kwartalnej dla Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa w MR za III kwartał 2016 r. W stanowisku podano, że IZ RPO WSL zgłosiła problem 26 sierpnia 2016 r. w dedykowanym do tego narzędziu, odpowiedź dotyczącą rozwiązania problemu przekazano 29 sierpnia 2016 r., a w dniu 29 listopada problem został zamknięty jako rozwiązany przez instytucję zgłaszającą.

Odnosząc się do pkt 4.2 stanowiska do informacji zaznaczam, że na problemy techniczne przy wprowadzaniu wniosków o płatność w 2015 r. do SL2014 wskazywał Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy na etapie przeprowadzania czynności kontrolnych. Dyrektor poinformował, że wielokrotnie dokonywano poprawek złożonych wniosków o płatność i również wyjaśnił, że wnioski były składane za pomocą systemu teleinformatycznego SL2014, a w toku przygotowywania wniosków wystąpiły problemy w działaniu systemu, co przekładało się na jakość sporządzonych wniosków. Urząd na bieżąco zgłaszał problemy związane z przygotowaniem wniosków. W toku kontroli przedstawione zostały pisma i dokumenty świadczące o problemach i ich rozwiązywaniu. Zdaniem NIK, informacje zawarte w stanowisku Ministra uszczegółwiają problemy i trudności identyfikowane w trakcie realizacji projektów o dodatkowe kwestie merytoryczne.

Odnosząc się do pkt. 4.3 stanowiska do informacji należy stwierdzić, że zawiera on dodatkowe wyjaśnienie, że przyczyną problemów beneficjenta z dostępem do SL2014 było późne wprowadzenie umowy do systemu przez Instytucję Pośredniczącą, tj. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. W *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia* podano, że Dyrektor PUP

---

² Podstawą przeprowadzenia badania były dane o uczestnikach projektu, zgromadzone w systemie informatycznym (SL2014 lub jego odpowiedniku). Należało spośród wszystkich osób objętych wsparciem z projektu w 2015 r., przy udziale pracownika PUP wybrać próbę. Stosowano dobór losowy z interwałem, tj. z populacji o liczebności n elementów przyjęto interwał 30. Należało zebrać telefonicznie informacje od 30 uczestników projektu i sporządzić notatkę służbową, według określonego w programie kontroli wzoru dla każdego respondenta. Opisu ustalenia w wystąpieniu pokontrolnym należało dokonać na podstawie zebranych informacji analizy wyników udzielonego przez PUP wsparcia dla 30 uczestników projektu, tak aby określić czy forma wsparcia miała wpływ na zmianę statusu uczestnika projektu na rynku pracy.

³ Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 922.

w Koszalinie wskazał na trudności techniczne związane z wypełnieniem udostępnionego na stronie internetowej WUP Szczecin formularza wniosku o dofinansowanie projektu oraz na udzielenie dostępu do aplikacji głównej centralnego systemu teleinformatycznego SL2014 dopiero 5 stycznia 2016 r. i wynikającą z tego konieczność wprowadzenia danych dużej liczby uczestników do SL2014 w krótkim czasie. Zdaniem NIK, informacja przedstawiona w punkcie 4.3 stanowiska do informacji doprecyzowuje, że problem z opóźnieniem w uzyskaniu dostępu do systemu przez beneficjenta nie miał związku ze sposobem działania systemu.

5. W stanowisku do informacji w pkt. 5 zwrócono uwagę na szczegóły budowy Centralnego Systemu Teleinformatycznego, w skład którego wchodzi SL2014 jako aplikacja główna tego systemu. Należy się zgodzić, że w *Informacji o wynikach kontroli wydatkowania środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia* ww. terminologia jest stosowana zamiennie, w ślad za tym, jak tę terminologię stosowały kontrolowane powiatowe urzędy pracy. Używane zwroty takie jak: system informatyczny, centralny system teleinformatyczny SL2014, aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego SL2014, system, SL2014 – oznaczają w praktyce narzędzie wspierające realizację programów operacyjnych realizowanych w latach 2014-2020. Na różnorodność w stosowanym nazewnictwie tego narzędzia można również wskazać w literaturze, np. w komentarzu do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.⁵ – autor podaje, że skrót SL2014 oznacza Centralny System Teleinformatyczny. Również w opracowanym przez Ministerstwo Rozwoju *Podręczniku Beneficjenta* we wstępie wprowadzono skrót „SL 2014” (dalej również jako: System)⁶.

---

⁵ Agnieszka Filipek, *Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne. Komentarz do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Perspektywa finansowa 2014-2020*. Warszawa 2015, str. 9.

⁶ Ministerstwo Rozwoju, *Podręcznik Beneficjenta. Wersja 1.7 z 10.03.2017 r.*: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/34779/Podrecznik_17.pdf, s. 9.